

Egyedi megoldások részletes bemutatása

arra vonatkozóan, hogy a

Srí Prahláda Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda

mennyiben tér el a Nemzeti alaptantervben és az oktatásért felelős miniszter által közzétett kerettantervekben leírtaktól és más jogszabályokban, szabályozókban foglaltaktól

Az egyedi megoldások kidolgozásában részt vevő személyek:

Madarász Gáborné – *intézményvezető, Krisna-völgy*

dr. Sonkoly Gábor - *ELTE dékán*

dr. Banyár Magdolna - *BHF rektor*

Schnitchen László - *pszichológus*

Németh Orsolya - *magyar és szanszkrit nyelvi lektor*

dr. Jeney Rita – *régész, indológus*

Bordás Gergő - *gyógypedagógus*

Hosszu Zoltán MKTHK - *egyházelnök*

Bhaktivedanta Academy munkatársai, Mayapur, West-Bengal, India

Srí Prahláda Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete

2020. május

Tartalomjegyzék

A módosítások területei.....	4
1. A nevelés-oktatás tartalmi kérdései.....	5
Óraszám átcsoportosítások:.....	5
Hit-és erkölcsstan tantárgy:.....	6
10% szabadon felhasználható órakeret:.....	6
1-8. évfolyamon:.....	6
9-12. évfolyamon:.....	6
Központi kerettanterv alapján haladunk az alábbi tantárgyakból:.....	6
Központi kerettantervtől eltérünk az alábbi tantárgyakból:.....	6
A tanulmányok területei.....	7
Jellemfejlés (ásrama).....	7
Tantárgycsoportok.....	7
Gyakorlati tevékenységek (széva).....	10
A 2020-as NAT-nak való megfelelés.....	10
Tanulásszervezés:.....	12
2. Pedagógusvégzettség és -szakképzettség.....	12
3. Mellékletek.....	14
1. számú melléklet: Vaisnava etikett és életmód.....	14
2. számú melléklet: Templomi ének (bhadzsan).....	20
3. számú melléklet: Védikus versek (slóka).....	25
4. számú melléklet: Védikus irodalom.....	27
5. számú melléklet: Szanszkrit nyelv.....	29
6. számú melléklet: 64 művészet.....	32
7. számú melléklet: Védikus tűzceremónia (jadzsnja).....	37
8. számú melléklet: Templomi liturgia (púdzsa).....	39
9. számú melléklet: Védikus imák (mantra).....	41
10. számú melléklet: Védikus tudományok.....	43
11. számú melléklet: Magyar nyelv és irodalom.....	47
12. számú melléklet: Környezetismeret.....	50
13. számú melléklet: Természettudomány.....	51
14. számú melléklet: Fizika.....	54
15. számú melléklet: Kémia.....	56
16. számú melléklet: Biológia.....	58
17. számú melléklet: Földrajz.....	61
18. számú melléklet: Ének-zene.....	62
19. számú melléklet: Közösségi nevelés.....	68

20. számú melléklet: Történelem.....	75
21. számú melléklet: Dráma és színház	77

A módosítások területei

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) 9. § (8) bekezdésének 2020. január 1-jétől hatályos módosítása értelmében a köznevelési intézményekben – a fenntartó kérelmére – **egyedi megoldások** alkalmazását engedélyezheti az oktatásért felelős miniszter.

A jogszabályban biztosított módosításokat az alábbi területeken alkalmaztuk:

1. A nevelés-oktatás tartalmi kérdései
2. Pedagógusvégzettség és -szakképzettség

1. A nevelés-oktatás tartalmi kérdései

Az 1. táblázat mutatja:

- milyen tantárgycsoportokat hoztunk létre,
- hogyan csoportosítottuk át az egyes tantárgyak óraszámát,
- melyik tantárgyból alkalmazzuk a központi kerettantervet, melyiknél térünk el attól
- illetve a szabadon felhasználható órakeretet (10%) mire fordítottuk.

1. táblázat

		Egyedi megoldás												Tanterv
tantárgycsoport	tantárgy	évfolyamok/óraszámok												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Kommunikáció (Száhitja)	Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3	3	4	4	4	eltérés a központi kerettantervtől
	Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1	2	1	2		központi kerettanterv alapján
	Idegennyelv 1. évf.				2	3	3	3	3	3	3	4	4	központi kerettanterv alapján
	Idegennyelv 2.									3	3	3	3	központi kerettanterv alapján
Teremtéstudomány (Bhautika vidzsnyána)	Matematika	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	központi kerettanterv alapján
	Környezetismeret			1	1									eltérés a központi kerettantervtől
	Természettudomány					2	2							eltérés a központi kerettantervtől
	Fizika							1	1	2	2			eltérés a központi kerettantervtől
	Kémia							1	1	1	2			eltérés a központi kerettantervtől
	Biológia							1	1	2	2			eltérés a központi kerettantervtől
	Földrajz							1	1	2	1			eltérés a központi kerettantervtől
Művészetek (Kalá)	Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1			eltérés a központi kerettantervtől
	Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1			központi kerettanterv alapján
	Dráma és színház	1	1	1	1			1					1	eltérés a központi kerettantervtől
	Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1						központi kerettanterv alapján
	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	központi kerettanterv alapján
	Templomi ének (bhadzsan)							1	1	1				eltérés a központi kerettantervtől
Társadalomtudomány (Varnáshrama dharmá)	Történelem					2	2	2	2	2	2	3	3	eltérés a központi kerettantervtől
	Állampolgári ismeret								1				1	központi kerettanterv alapján
	Hon-és népismeret						1							központi kerettanterv alapján
	Közösségi nevelés (ofői)					1	1	1	1	1	1	1	1	eltérés a központi kerettantervtől
Vaisnava liturgia (Szávdhjája)	Vaisnava etikett és életmód	1	1	1	1	1	1	1	1					eltérés a központi kerettantervtől
	Védikus versek (slóka)	1	1	1	1									eltérés a központi kerettantervtől
	Védikus irodalom					1	1	1	1					eltérés a központi kerettantervtől
	Szanszkrit nyelv							1	1					eltérés a központi kerettantervtől
Vaisnava liturgia (Szávdhjája) Szabadon választható gimnáziumban:	64 művészet													eltérés a központi kerettantervtől
	Védikus tűzceremónia (jadzsnya)													eltérés a központi kerettantervtől
	Templomi liturgia (púdzsa)									3	3	3	3	eltérés a központi kerettantervtől
	Szanszkrit nyelv													eltérés a központi kerettantervtől
	Védikus imák (mantra)													eltérés a központi kerettantervtől
	Védikus tudományok													eltérés a központi kerettantervtől
Emelt óraszám érettségi tárgyból												6	6	központi kerettanterv alapján
Összes óraszám		24	24	24	25	28	28	30	30	34	34	34	34	
Megengedett max. Óraszám		24	24	24	25	28	28	30	30	34	34	34	34	

Óraszám átcsoportosítások:

Matematika: 6. évfolyamon egy órával kevesebb, 8. évfolyamon egy órával több.

Fizika: 8. és 10. évfolyamon egy órával kevesebb

Kémia: 8. évfolyamon egy órával kevesebb

Biológia: 7. és 9. évfolyamon egy órával kevesebb

Földrajz: 7. évfolyamon egy órával kevesebb

Dráma és színház: 1-4. évfolyamon egy órával több

Hit-és erkölcsstan tantárgy:

A Hit-és erkölcsstan tantárgyat Hittan tantárggyal váltjuk ki, melynek egyedi elnevezést adtunk: *Vaisnava* etikett és életmód (lásd 1. számú melléklet)

10% szabadon felhasználható órakeret:

A 10%-nyi szabadon felhasználható órakeretben saját, egyházi tartalmú tantárgyakat határoztunk meg egyéni megoldásokkal:

1-8. évfolyamon:

Templomi ének (*bhadzsán*) (lásd 2. számú melléklet)
Védikus versek (*slóka*) (lásd 3. számú melléklet)
Védikus irodalom (lásd 4. számú melléklet)
Szanszkrit nyelv (lásd 5. számú melléklet)
Dráma és színház (lásd 21. számú melléklet)

9-12. évfolyamon:

(a tantárgyakból szabadon választható minden évben három)

64 művészet (lásd 6. számú melléklet)
Védikus tűzceremónia (*jadzsnya*) (lásd 7. számú melléklet)
Templomi liturgia (*púdzsa*) (lásd 8. számú melléklet)
Szanszkrit nyelv (lásd 5. számú melléklet)
Védikus imák (*mantra*) (lásd 9. számú melléklet)
Védikus tudományok (lásd 10. számú melléklet)

Központi kerettanterv alapján haladunk az alábbi tantárgyakból:

Digitális kultúra
Idegen nyelv I. élő
Idegen nyelv II.
Matematika
Testnevelés
Állampolgári ismeretek
Hon-és népismeret
Vizuális kultúra
Technika és tervezés

Központi kerettantervtől eltérünk az alábbi tantárgyakból:

Magyar nyelv és irodalom (lásd 11. számú melléklet)
Környezetismeret (lásd 12. számú melléklet)
Természettudomány (lásd 13. számú melléklet)
Fizika (lásd 14. számú melléklet)
Kémia (lásd 15. számú melléklet)
Biológia (lásd 16. számú melléklet)

Földrajz (lásd 17. számú melléklet)
Ének-zene (lásd 18. számú melléklet)
Közösségi nevelés (lásd 19. számú melléklet)
Történelem (lásd 20. számú melléklet)
Dráma és színház (lásd 21. számú melléklet)

A tanulmányok területei

A nevelési-oktatási intézmények elsődleges feladata, hogy felkészítsék a gyermekeket az életre. Három nagy egységben határoztuk meg az e cél eléréséhez vezető területeket:

1. *Jellemfejlesztés (ásrama)*
2. *Tantárgycsoportok*
3. *Gyakorlati tevékenységek (széva)*

A *jellemfejlesztés* során fő céljaink az egyén és a közösség épülését egyaránt szolgáló pozitív jellemvonások kifejlesztése, a kultúra szabályainak és gyakorlatának elsajátítása, az értékrend kialakítása, melyeken keresztül megértjük, hogy kik is vagyunk – akár mint egyének, akár mint egy közösség tagjai.

A *tantárgycsoportokon* keresztül ismereteket szerzünk a minket körülvevő világról, megértjük, hogyan működik, illetve mi a helyünk benne.

A tudásunkból és a természetünkből fakadó *gyakorlati tevékenység* lesz az a terület, ahol lefoglaljuk magunkat különböző foglalkozásokban – azaz ahol a tudás a gyakorlattal, az alkalmazással találkozik.

A három terület együttvéve mutatja meg azt, hogyan kell működnünk a társadalomban és a világban.

Jellemfejlesztés (ásrama)

A *jellemfejlesztés* során a pozitív jellemvonások kifejlesztése a fő cél, amit a felállított szabály-és előírásrendszer betartása mellett, a *Srímad Bhágavatam* című szentírásunkban (7.11.8–12) megfogalmazott jó tulajdonságok elsajátítása révén kívánunk elérni. E jó tulajdonságok: igazmondás, kegyesség, egyszerűség, tisztaság, türelem, helyes és helytelen közötti különbségtétel, uralom a gondolatok felett, uralom az érzékek felett, erőszakmentesség, önmegtartóztatás, adományozás, szentírások tanulmányozása, egyszerűség, elégedettség, a szentek szolgálata, a fölösleges tettek mellőzése, komolyság, az önvaló kutatása, elkötelezettség az ételosztás mellett, készség, hogy mindenkiben az örök lelket lássuk.

Tantárgycsoportok

Az általunk megfogalmazott célok elérése érdekében a védikus szentírások alapján újragondoltuk a NAT által meghatározott műveltségterületekhez tartozó, a központi kerettanterv által megadott hagyományos tantárgyak struktúráját, úgynevezett tantárgycsoportok megalkotásával. Ezen tantárgycsoportok összeállításánál figyelembe vettük a tantárgyak közötti átfedéseket, az egymáshoz való kapcsolódásukat, a közös pontokat. Az egyes tantárgycsoportok több tantárgy fejlesztési céljainak is eleget tehetnek. A fentiek alapján

öt tantárgycsoport jött létre, melyeknek a magyar elnevezése mellett zárójelben a szanszkrit megfelelőjét is megadtuk.

Valamennyi tantárgycsoportnál felsoroltuk az odatarozó területeket, melyek azonban a képzés folyamán eltérő – az adott képzési szintnek megfelelő – mértékben jelennek meg.

1. *Kommunikáció (száhitja)*

Magyar nyelv és irodalom
Digitális kultúra
Idegennyelv 1. élő
Idegennyelv 2.

A kommunikációs készségek elsajátítása alapvető bármely más ismeretanyag megszerzéséhez, így ezt a tantárgycsoportot kiemelten fontosnak tartjuk. Célunk, hogy az alapkészségek (jelen kontextusban az értő olvasás és írás) komoly megalapozásával előkészítsük a terepet az összes többi területen történő információszerzés lehetőségéhez. Ezzel a tantárgycsoporttal az összefüggésekre rávilágítva, komplexen szeretnénk megalapozni tanulóink kommunikációs készségeit, melyek kiterjednek a digitális írás-olvasásra, az info-kommunikációs eszközök használatára és az idegen nyelven való kommunikációra is.

2. *Teremtéstudomány¹ (bhautika-vidzsnyána)*

Matematika
Környezetismeret
Természettudomány
Fizika
Kémia
Biológia
Földrajz

A védikus világszemlélet ciklikus, azaz körforgásszerűen ismétlődő folyamatokból áll. Komplex világmérete rendkívül mély ismeretanyaggal tárja elénk a teremtett világ sokszínűségét, működését, ittlétünk valódi okát, célját, valamint előírja számunkra azt az ideális életvezetést, mellyel elérhetjük az önmegvalósítás folyamatán keresztül a teljes tudással és boldogsággal teli öröklétet. A természettudományok empirikus megközelítése mellett szélesebb képet kaphatunk a világ működéséről, a természeti törvények mellett az isteni törvényeket is megismerhetjük, a kettő közötti kapcsolat felfedezésével pedig megkapjuk az értelmet ahhoz, hogy tudatos, holisztikus szemléletű, a világot egész működésében látó és értő emberré válhassunk. A központi kerettantervben a fent felsorolt tantárgyakhoz megfogalmazott fejlesztési célokat kiindulópontnak tekintve és alapul véve, a szentírások tudományos leírásain és a hozzájuk kapcsolódó történeteken keresztül valóban egy komplex, Istent a középpontba helyező világmérete tudunk átadni a gyerekeknek. Az így megszerzett tudást aztán tapasztalati úton is kipróbálhatják: megfigyelések, kísérletek, gyakorlati alkalmazás során győződhetnek meg annak helytállóságáról, illetve ösztönözzük őket újabb és újabb összefüggések felfedezésére is.

3. *Művészetek (kalá)*

¹ Az isteni teremtés tudományának megismerése.

Ének-zene
Vizuális kultúra
Dráma és színház
Technika és tervezés
Testnevelés
Templomi ének (*bhadzsan*)

A művészetek eredeti célja valamennyi kultúrában Isten és a Vele való kapcsolatunk bemutatására, megértésére, valamint az Ő elégedetté tételére irányult, emellett pedig lehetőséget adott az egyén kiteljesedésére és önkifejezésére. Ma már tudjuk, hogy a művészeti tevékenységeknek komoly transzferhatása van más tudományterületek, készségek, képességek felé, sőt, a személyiségre gyakorolt pozitív hatásuk elősegíti a mentális és spirituális fejlődést is. A mindennapos művészeti tevékenység fontos eleme a tantervünknek, végigkíséri a gyermekek életét a képzés valamennyi szakaszában. Fontosnak tartjuk, hogy a művészeteken keresztül felébredjünk az igényt a gyermekekben a kulturális élményekre, ezen keresztül pedig a minőségi időtöltésre. A művészetek széles palettája kitűnő lehetőséget kínál arra, hogy minden gyermek megtalálja azt a művészeti tevékenységi formát, mellyel elérheti a kitűzött célt. Intézményeinkben ezért kiemelt figyelmet fordítunk a mindennapos művészeti nevelésre.

4. *Vaisnava liturgia (szvádhjája)*

Vaisnava etikett
Védikus versek (*slóka*)
Védikus irodalom
Szanszkrit

Szabadon választható a 9-12. évfolyamokon:

64 művészet
Védikus tűzceremónia (*jadzsnya*)
Templomi liturgia (*púdzsa*)
Szanszkrit nyelv
Védikus imák (*mantra*)
Védikus tudományok

A védikus filozófia elméletével és gyakorlatával a Krisna-tudatú hívő családok gyermekei már születésük pillanatától kezdve ismerkednek. Ebben a kultúrában felnőve természetes lesz számukra, hogy életük középpontjában Isten áll, és tisztában lesznek azzal, milyen következményekkel fog járni a maguk és a környezetük számára, hogy milyen életmódot választanak majd. Ugyanakkor mindez az életkortól függetlenül bármikor elkezdhető, így a menet közben csatlakozó gyermekek is be tudnak kapcsolódni a filozófiai tanulmányokba, gyakorlatokba. A filozófiai mélységeket nem az életkor, hanem az elméleti és az internalizált, megélt tudás alapján szabályozzuk, illetve választható fakultációként az alaptanulmányokon túl is lehetőséget kapnak az arra érdeklődők a bővebb tanulásra.

5. Társadalomtudomány (*varnásrama dharma*)

Történelem
Állampolgári ismeretek
Hon-és népismeret

Közösségi nevelés (osztályfőnöki)

A *varnásráma dharma* a társadalom egészét magában foglalja, célja pedig, hogy valamennyi tagját hozzásegítse a boldog és kiegyensúlyozott élethez. Ennek részeként lehetővé teszi az ehhez szükséges tulajdonságok elsajátítását és a harmonikus életvitel megtalálását, illetve biztosítja, hogy az emberek a munkájukat az egyéni és társadalmi helyzetükből adódó kötelességeikkel (*dharmájukkal*) leginkább összeegyeztethető módon végezhessék. Mindezt úgy éri el, hogy az ún. társadalmi (*varna*) és lelki (*ásrama*) rendek minden tagjának olyan tevékenységeket kínál, melyek megfelelnek a természetüknek. A múlt eseményeinek tanulmányozása, elemzése, valamint a különböző társadalmi modellek párhuzamba állítása által több szempontból is levonhatjuk a következtetéseket a történelmi fordulópontok értelmezésénél. A múlt történései határozzák meg jelenünket, a jövő formálása viszont a mi kezünkben, gyermekeink, tanulóink kezében van.

Gyakorlati tevékenységek (*széva*)

A gyerekek érdeklődési körének megfelelően 10 éves koruktól kezdve biztosítjuk, hogy kipróbálhassák magukat különféle gyakorlati tevékenységekben, egyben előkészítve őket a pályaválasztásra is. A gyakorlati tevékenységeket úgy állítjuk össze, hogy lehetőségük legyen minél szélesebb körben megismerni a felnőttek világát, a különböző szolgálati, illetve munkaterületeket. Emellett különféle projektekbe, felelősségteljes feladatokba is bevonjuk őket, figyeljük képességeiket, irányultságukat. A szülők felé való folyamatos visszajelzésekkel segítjük, hogy megtalálják azt a fajta elfoglaltságot, ami a képességeikhez, természetükhöz, személyiségprofiljukhoz leginkább illik.

A 2020-as NAT-nak való megfelelés (műveltségi területek, tantárgyak, kulcskompetenciák)

Képzési területek	NAT műveltségi területek	NAT tantárgyak	Kulcskompetenciák
I. Jellemfejlesztés (<i>ásrama</i>)	Technológia Etika/Hit-és erkölcsstan	Etika/Hit- és erkölcsstan Közösségi nevelés	A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák
II. Tantárgycsoportok			
1. Kommunikáció (<i>száhitja</i>) Magyar nyelv és irodalom Digitális kultúra Idegennyelv 1. élő Idegennyelv 2.	Magyar nyelv és irodalom Idegen nyelv Technológia	Magyar nyelv és irodalom Digitális kultúra Első élő idegen nyelv Második idegen nyelv	A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

<p>2. Teremtéstudomány (<i>bhautika vidzsnyána</i>)</p> <p>Matematika Környezetismeret Természettudomány Fizika Kémia Biológia Földrajz</p>	<p>Matematika Természettudomány és földrajz</p>	<p>Matematika Környezetismeret Természettudomány Fizika Kémia Biológia Földrajz</p>	<p>A matematikai, gondolkodási kompetenciák</p>
<p>3. Művészetek (<i>kalá</i>)</p> <p>Ének-zene Vizuális kultúra Dráma és színház Technika és tervezés Testnevelés Templomi ének (<i>bhadzsana</i>)</p>	<p>Művészetek Technológia Testnevelés és sport</p>	<p>Ének-zene Vizuális kultúra Technika és tervezés Testnevelés Dráma és színház</p>	<p>A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p>
<p>4. Szentírás és - gyakorlat (<i>szvádjája</i>)</p> <p><i>Vaisnava</i> etikett Védikus versek (<i>slóka</i>) Védikus irodalom Szanszkrit</p> <p><i>Szabadon választható a 9-12. évfolyamokon:</i> 64 művészet Védikus tűzceremónia (<i>jadzsnya</i>) Templomi liturgia (<i>púdzsa</i>) Szanszkrit nyelv Védikus imák (<i>mantra</i>) Védikus tudományok</p>	<p>Történelem és állampolgári ismeretek, Etika/Hit- és erkölcstan</p>	<p>Etika/Hit- és erkölcstan</p>	<p>A személyes és társas kapcsolati kompetenciák</p>
<p>5. Társadalomtudomány (<i>varnásráma dharmá</i>)</p> <p>Történelem Állampolgári ismeretek Hon-és népismeret Közösségi nevelés (osztályfőnöki)</p>	<p>Történelem és állampolgári ismeretek</p>	<p>Történelem Állampolgári ismeretek Hon- és népismeret Közösségi nevelés (osztályfőnöki)</p>	<p>A személyes és társas kapcsolati kompetenciák</p>

III. Gyakorlati tevékenységek (<i>széva</i>)	Technológia		Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák A tanulás kompetenciái
--	-------------	--	---

Tanulásszervezés:

Az átadandó tudással kapcsolatban az ismeretek két fajtáját különböztetjük meg a védikus szemlélet szerint. Az ún. magasabb rendű tudás (*pará-vidjá*) az elsődleges, mely transzcendentális (spirituális), az abszolútról, Istenről szól. Ennek fényében oktatjuk az *apará-vidjá*-t, a másodlagos területeket, amelyek a teremtett világ működésének megértését szolgálják. Tehát az egész nevelési-oktatási folyamatot áthatja a szentírásokból eredő értékrend, szemléletmód, így vallás és tudomány egymást kiegészítve adja meg a komplex világnézetet.

A tudás átadásakor szem előtt tartjuk az ún. *szambandha-abidhéja-prajódzsana* elvet: kitűzzük a célt (*prajódzsana*), megnézzük, hol tartunk most (*szambandha*), és megkeressük a kiindulópontból a célhoz vezető utat (*abidhéja*).

Az óvodai nevelés időszakában alkalmazzuk a korai képességfejlesztést, amely során a cselekvésbe ágyazott tudásszerzés valósul meg az iskolai készségek, képességek elérése érdekében.

Ahhoz, hogy a megszerzett tudás (*dzsnyána*) alkalmazhatóvá (*vidzsnyána*) és jellemfejlesztővé váljon, az ún. *sravana-manana-nididhászana* folyamatot alkalmazzuk nagyóvodás kortól kezdve. Hallás, olvasás, információszerzés (*sravana*) által jutunk az ismerethez, ezen elgondolkodunk, értelmezzük (*manana*), majd alkalmazzuk a gyakorlatban, az életünk részévé tesszük – ez lesz a tudásban való megszilárdulás (*nididhászana*).

A fenti elveken túl az intézményeinkben folyó nevelés-oktatás pedagógiaimódszer-semleges. A továbbképzések alkalmával igyekszünk minél szélesebb módszertani palettát kínálni pedagógusainknak, így ők szabadon eldönthetik, hogy az adott tananyag elsajátíttatása mely módszerrel működik az ő és a gyermekek közötti kapcsolatban a leghatékonyabban, figyelembe véve a gyermek tehetségét, készségeit és képességeit. Előnyben részesítjük azokat a munkaformákat, amelyekben előtérbe kerül az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási lehetőségek, valamint a tanulói együttműködésen alapuló tanulás, mint differenciált tanulásszervezési eljárás.

2. Pedagógusvégzettség és -szakképzettség

Fentebb bemutatuk, hogy a tanórák szabadon felhasználható 10%-át egyéni megoldásokkal, saját tantárgyak létrehozásával töltjük ki. Ezen tantárgyak vonatkozásában nincs megfelelő hazai felsőfokú képzés, ezért ezen tantárgyak oktatását az alábbiak szerint szabályozzuk:

Intézményeinkben a saját egyházi tantárgyak oktatására azon személyek jogosultak, akik rendelkeznek pedagógus végzettséggel, és egyházunk felsőoktatási intézményében, a Bhaktivédánta Hittudományi Főiskolán minimum *Vaisnava* teológus BA diplomát szereztek.

Ezen tantárgyak köre:

1-8. évfolyamon:

Vaisnava etikett és életmód (lásd 1. számú melléklet)

Templomi ének (*bhadzsan*) (lásd 2. számú melléklet)

Védikus versek (*slóka*) (lásd 3. számú melléklet)

Védikus irodalom (lásd 4. számú melléklet)

Szanszkrit nyelv (lásd 5. számú melléklet)

9-12. évfolyamon: (a tantárgyakból szabadon választható minden évben három)

64 művészet (lásd 6. számú melléklet)

Védikus tűzceremónia (*jadzsnya*) (lásd 7. számú melléklet)

Templomi liturgia (*púdzsa*) (lásd 8. számú melléklet)

Szanszkrit nyelv (lásd 5. számú melléklet)

Védikus imák (*mantra*) (lásd 9. számú melléklet)

Védikus tudományok (lásd 10. számú melléklet)

3. Mellékletek

1. számú melléklet: Vaisnava etikett és életmód

Tantárgy neve: Vaisnava etikett és életmód

Évfolyam: 1-8.

Általános leírás, bevezetés:

A vaisnavizmus egy ősi lelki kultúra, mely magában foglalja az filozófiai alapokat, mint egy transzcendentális alapokon nyugvó tudományt, az ebből fakadó társadalmi és egyéni értékrendszert, s ennek folyományaként a társadalmi és az egyének közti viszonyulás szabályait.

A *Vaisnava* etikett tehát azt tanítja, hogyan lássuk magunkat, és hogyan viselkedjünk egymással, a környezetünkkel, hogy azzal örömet szerezzünk Istennek. Az ehhez szükséges belső látásmód kialakulását egyebek közt hétköznapi szokások, szabályok, lelki gyakorlatok, társadalmi események segítik. Ezek jelentőségét is megbeszéljük a tanórákon.

Ezen szokások, gyakorlatok nagy részét a tanulók már magukba szívták gyermekkorukban, viszont az koránt sem biztos, hogy tudatosak is róla, mit miért csinálnak. Miért hordunk ilyen ruhát? Miért festünk jeleket a homlokunkra? A templomi programokon miért ülnek külön a férfiak és a nők? Rengeteg ilyen kérdés van, s ha a gyerekek tudatosak lesznek e szokások céljáról, ha megértik, hogy azok miként formálják pozitívan a világszemléletüket, akkor képesek lesznek értékelné azokat. Ha pedig kitartanak ezek mellett, akkor megkapják ezek gyümölcseit is, amely segíteni fogja őket, hogy egy könnyebb, kiegyensúlyozottabb életet éljenek.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák:

Amikor beszédéről, beszédértéséről beszélünk, melyet a magyar nyelvten, az irodalom és az idegen nyelvi tanulmányok fejlesztenek, az már a felszíni rétege a kommunikációnknak. A felszín alatt azonban ott van az indíték, az indíték mögött az áll, hogyan viszonyulunk a másikkhoz, amögött pedig az, hogy hogyan viszonyulunk saját magunkhoz. A *Vaisnava* etikett tanulmányozása során előkerülnek ezek a témakörök is, hogy a tanulók elindulhassanak kommunikációs kompetenciájuk mélyebb szintű fejlesztésének rögzös és kanyargós útján.

A digitális kompetenciák:

A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Személyes kapcsolataink sikere azon múlik, mennyire tudjuk a saját helyzetünket a valóságnak megfelelően látni és elfogadni valamint annak megfelelően reagálni, cselekedni. Először megtanuljuk, hogyan kell viselkedni, aztán megértjük, miért kell úgy viselkedni, végül már tudatosan akarunk tovább fejlődni ezen az úton. Ez persze nem egy tantárgy feladata, sokszor egy egész élet tanít bennünket erre, mindazonáltal a *Vaisnava* etikett és életmód tantárgy témái elindítják ezt a tanulási folyamatot, így ezzel támogatják személyes és társas kompetenciák kialakulását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Ahhoz, hogy a tanulók megtalálhassák a helyüket az életben, szükségük van arra, hogy átlássák, hogy értsék a kapcsolataikat a családjukban, a közösségben, ahol élnek, úgy, mint magyarok, úgy, mint a természet részei és úgy is, mint Isten gyermekei. A *Vaisnava* etikett és életmód tantárgy fő célkitűzése, hogy ezt a kulturális tudatosságot építse.

Az 1–2. évfolyamon a *Vaisnava* etikett és életmód tantárgy alapóraszám: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

1.-2. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
Életmód:	össz.: 32
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Vaisnava</i> jelképek (ruházat, tilaka) - Tisztaság, tisztálkodás (környezetünk tisztasága, a tisztaság fokozatai, külső-belső tisztaság) - Templomi etikett 	8
<ul style="list-style-type: none"> - Étkezés (vegetarianizmus, egészséges vagy veszélyes? Miért ajánljuk fel étteleinket Istennek? Böjtök, az <i>Ékádasi</i> böjt jelentősége, egészséges ételek) - A <i>prasadam</i> megtisztelésének etikettje 	8
<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű életmód (önfenntartás, falvak-városok életmódja, környezetvédelem és lelki élet kapcsolata) 	4
<ul style="list-style-type: none"> - Ünnepeink 	4
<ul style="list-style-type: none"> - A <i>vaisnavák</i> 4 fő szabálya 	4

- Gyermekvédelmi megelőző programok	4
A pancanga bhaktival kapcsolatos etikett	össz.: 40
1. Társulás a vaisnavákkal:	4
- Tisztelet (feljebbvalók, társak, fiatalabbak, köszönés, tisztelet kifejezésének módjai, szintjei) - Alázatos mentalitás - Hódolatfelajánlás	
2. Dzsapa meditáció	4
- a megfelelő attitűd a szent nevek énekléséhez - a Szent név elleni 10 sértés - a Szent név éneklésének etikettje	
3. Szentírásaink	4
- szerepük az életünkben - a Szentírásokhoz köthető etikett	
4. A Szent helyek:	16
- Látogatás a szent helyeinken (havi 1 alkalom) - Szent helyek látogatásának etikettje - <i>Dháma széva és Dháma aparádha</i>	
5. Múrthimádat:	8
- a múrthimádat szabályai - a múrthimádat gyakorlata	
Összes óraszám:	68

Az 3-4. évfolyamon a Vaisnava etikett és életmód tantárgy alapóraszám: 68 óra.

3.-4. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
Gyermekvédelmi megelőző programok	4
A pancanga bhaktival kapcsolatos etikett	össz.: 64
Társulás a vaisnavákkal:	8

<ul style="list-style-type: none"> - Tisztelet (feljebbvalók, társak, fiatalabbak, köszönés, tisztelet kifejezésének módjai, szintjei) - Alázatos mentalitás - Hódolatifelajánlás 	
Dzsapa meditáció <ul style="list-style-type: none"> - a megfelelő attitűd a szent nevek énekléséhez - a Szent név elleni 10 sértés - a Szent név éneklésének etikettje 	16
Szentírásaink <ul style="list-style-type: none"> - szerepük az életünkben - a Szentírásokhoz köthető etikett 	8
A Szent helyek: <ul style="list-style-type: none"> - Látogatás a szent helyeinken (havi 1 alkalom) - Szent helyek látogatásának etikettje - <i>Dháma széva és Dháma aparádha</i> 	16
Múrthimádat: <ul style="list-style-type: none"> - a múrthimádat szabályai - a múrthimádat gyakorlata 	16
Összes óraszám:	68

Az 5-6. évfolyamon a Vaisnava etikett és életmód tantárgy alapóraszámja: 68 óra.

5.-6. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
<ul style="list-style-type: none"> - A megfelelő hangulat elsajátítása: alázatosság és hódolatifelajánlás (<i>trinád api szunicséna</i> elv) 	4
<ul style="list-style-type: none"> - A tisztaság elvei 	4
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Vaisnava</i> öltözködés és jelképek 	4
<ul style="list-style-type: none"> - A <i>vaisnavák</i> viselkedése 	4
<ul style="list-style-type: none"> - A <i>szádhana-bhaktival</i> kapcsolatos etikett 	8
<ul style="list-style-type: none"> - A <i>Vaisnava</i> társulás etikettje 	8

- A guru és a tanítvány közti etikett	4
- A templomi etikett	4
- A <i>prasádammal</i> , egyéb szent tárgyakkal kapcsolatos szabályok	4
- A szent helyeken követendő elvek	4
- A fesztiválokkal kapcsolatos etikett	4
- Férfiak és nők közötti társulás	8
- Etikett a prédikálásban	4
- A <i>Vaisnava</i> vendégfogadás etikettje	4
Összes óraszám:	68

Az 7-8. évfolyamon a *Vaisnava* etikett és életmód tantárgy alapóraszám: 68 óra.

7.-8. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
- A megfelelő hangulat elsajátítása: alázatosság és hódolatfelajánlás (<i>trinád api szunicséna</i> elv)	4
- A tisztaság elvei	4
- A vaisnavák viselkedése	4
- A <i>szádhana-bhaktival</i> kapcsolatos etikett	8
- A <i>Vaisnava</i> társulás etikettje	8
- A guru és a tanítvány közti etikett	8
- A szent helyeken követendő elvek	4
- A fesztiválokkal kapcsolatos etikett	4
- Férfiak és nők közötti társulás	8
- Etikett a prédikálásban	8
- A <i>Vaisnava</i> vendégfogadás etikettje	8
Összes óraszám:	68

Tanulási eredmények:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elsajátítsa mindazon szokásokat, viselkedési normákat, melyek a *Vaisnava* értékeknek megfelelnek
- a tanult elveket és szokásokat alkalmazva minden körülmények közt, a világ bármely *Vaisnava* és nem *Vaisnava* közösségében is megfelelően viselkedő, úriemberré váljon

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfelelő tisztelettel bánik a társaival, idősebbekkel, fiatalabbakkal, az ellenkező nemmel és nem *vaisnavákkal*
- megfelelően lesz képes lelki tanítómesterét szolgálni
- megismeri a fontosabb szent helyeinket,
- megismeri és rutinra tesz szert az általános *Vaisnava* szokások terén

Fejlesztési feladatok, ismeretek:

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A problémamegoldó szemléletmód és gondolkodás fejlesztése
- A társadalmi normák fontosságának megismerése
- A társas együttműködés fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

Fogalmak:

Etika, társadalmi normák, erkölcsös viselkedés, tisztelet (emberek, helyek, szent tárgyak, étel, környezet, stb)

Javasolt tevékenységek:

- tanulmányi kirándulás: szent helyek személyes meglátogatása során
- gyakorlatorientált módon sajátítják el a szokásokat (pl. a jelképek felfestése a testre, *múrthimádat* tanulása a *múrthimádat* végzése közben)

2. számú melléklet: Templomi ének (*bhadzsan*)

Tantárgy neve: Templomi ének (*bhadzsan*)

Évfolyam: 6-8.

Általános leírás, bevezetés:

A *bhadzsan* szó szanszkrit eredetű (भजन), melynek jelentése: „imádat”. Arra a gyakorlatra utal, amikor a hívők Isten iránti érzelmeiket a zenén keresztül fejezik ki, leginkább csoportosan és hangszeres kísérettel. A dalok témája lehet Isten különféle nevei, természetfeletti tettei, de szólhatnak többek között lakhelyéről, a társairól vagy a megismeréséhez vezető útról is.

A *bhadzsan* órákon a gyerekek a zeneelméleti illetve gyakorlati képzésben részesülnek: olyan több ezer éves múlttal rendelkező hangszerek használatával ismerkednek meg, mint a *mridanga* (kétoldalú agyagdob) illetve a *karatála* (rézötvözetből készült kis méretű cintányér), valamint elsajátítják a kézipumpás, billentyűs hangszer, a harmónium tudományát is. A tananyagot indiai népdalok, a védikus korból származó himnuszok, szent tanítók által írt dalok valamint a Hare Krisna *mahámantra* alkotják.

A gyerekek képessé válnak arra, hogy a mindennapi templomi szertartásokon, a fesztiválokon, felvonulásokon biztosítsák az ilyenkor elengedhetetlen hangszeres kíséretet. A zene azonban nemcsak a közösségi események során kap nagy szerepet az életükben. Mint azt a szó eredetei jelentése is sugallja, Istennel való kapcsolatuknak is fontos kifejezőeszköze, s egyben a vele való kapcsolatuk elmélyítését is szolgálja.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

Mint hogy a *bhadzsan* egy hívő gyakorlatának alapvető részét képezi, így annak tanulása sem áll meg az iskolai évek végén. Az iskolában a gyerekek elsajátítják az alapokat, sikerélményekhez jutnak, bepillantanak a *bhadzsan* szinte végtelenül mély világába, de ez a tanulási folyamat végigkíséri őket az egész életükön át. Később elsajátítják a *bhadzsan* komolyabb tudományát majd pedig megérlelhetik annak művészetét. Ehhez az alapok mellett megkapják azokat az eszközöket is, melyekkel saját maguk is haladhatnak ezen az úton.

A kommunikációs kompetenciák:

Általánosan elmondható, hogy a tanulás folyamata nem indul be, ha nem épülnek ki az ehhez szükséges alapvető kommunikációs készségek. Ennél fogva a *bhadzsan* tanulása is egy újabb színtere a kommunikációs kompetencia fejlődésének. Azonban itt megjelenik e fejlődésnek egy érdekes, rejtett aspektusa is. Rendszerint a vezető zenész vagy énekes határozza meg a zene hangulatát, ritmusát, hangerejét, amely illik az adott téma mondanivalójához, gondolatvilágához, vagy az éppen felépülő hangulathoz. Ahhoz, hogy mindez kifejezésre juthasson, elengedhetetlen a zenészek közti együttműködés, az egymásra figyelés, az érzékenység. Lévéen ez az érzékenység a kommunikációs kompetencia alapja, a *bhadzsan* gyakorlata nagymértékben fejleszti ezt a kompetenciát.

A digitális kompetenciák:

A zenei anyagok keresése az internet segítségével tud kibővíteni. A projekt-munkák keretében segítségül hívjuk a digitális teret: hangfelvételek készítése, vágása, szerkesztése, bemutatása, tárolása révén. Különböző zenei szoftverek használata.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A *bhadzsan*, lévén egy zenei oktatás, hozzájárul a matematikai kompetencia fejlődéséhez is például a szerialitás fejlesztésével, amit az egyre összetettebb ritmusképletek gyakorlása segít. Ugyanezen ritmusképletek (*tálák*) gyakorlása magától értetődően ritmusérzékét is fejlesztik, ami pedig a szabályfelismerésben és így problémamegoldás fejlődésében kap szerepet. Az egész, fél, negyed, nyolcad hangok használata pedig az auditív tapasztalatokon és tevékenységeken keresztül támogatja a törtek jelentésének megélését.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Az együtt zenélés öröme köztudottan hatalmas erő, amely képes barátságokat életre hívni, kapcsolatokat elmélyíteni vagy akár feszültségeket feloldani. Sokkal inkább igaz ez, az együtt zenélés célja Isten örömét keresni. A *bhadzsan* során a gyerekek gyakorolják azt is, hogyan rendeljék alá vagy hozzák összhangba saját ambícióikat egy közösségi erőfeszítéssel vagy egy magasabb rendű céllal. Ezen alázatos és szolgálatkész attitűd nélkül nem valósul meg a *bhadzsan*hoz nélkülözhetetlen együttműködés, s mivel ez az attitűd egyben a személyes és társas kapcsolati kompetenciák egyik alapvető, meghatározó összetevője, így a *bhadzsan* magát a kompetenciát is hatékonyan fejleszti.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A *bhadzsan* az egyén legmélyebb érzéseinek kifejezése, és ezen érzelmek fejlesztése a zenén keresztül, ennél fogva az önkifejezés fejlesztésének rendkívül hatékony módja. A *bhadzsanok* gondolatisága feltételez egy mások felé és a világ felé nyitott szemléletet, ahol minden élőlény felé, mint Isten gyermeke felé a megfelelő tisztelettel kell fordulnunk, s nem szabad elhamarkodott ítéletekbe bocsátkoznunk az eltérő megjelenés, a kulturális diverzitás vagy akár a vallási elkötelezettséget látván. A gyakorló nem fog tudni mélyebbre hatolni a *bhadzsan* világában, amíg nem képes felülemelkedni eme különbségkereső vagy akár hibakereső attitűdjén. A *bhadzsan* gyakorlása ugyanakkor építi is a gyakorlóban a megfelelő hozzáállást, ennél fogva az önkifejezés és a kulturális tudatosság kompetenciáit is.

6. évfolyam:

Alapelvek, célok:

- az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése.
- A *Vaisnava* templomi zenei eseményein való szereplés növelése, felelősségének átvállalása,
- a zenei hagyományok folytatása az imák himnuszok éneklésével.
- A tananyag ismeretében több részt átvállalása a *Vaisnava* zene másokkal való megismertetésében.
- Kistanári szerepek betöltése: a *Vaisnava* hagyományos tanítás gyakorlása
- A zenei tehetségek gondozása: tanári segítség, visszajelzések adásával
- Csoportosan zenélve törekedjenek az imák szép éneklésére
- A lelkitanítómesterek által adott mély betekintés megértése az imákkal, dalokkal kapcsolatban

témakörök áttekintő táblázata:

témakör neve	Javasolt óraszám
<i>A bhadzsan</i> világa elmélet	10
Zeneművek/Zenehallgatás	4

<i>Bhadzsan</i> dalok	10
<i>Bhadzsan</i> hangszerek gyakorlása	10
Összes óraszám	34

Fő témakörök:

***Bhadzsana* világa elmélet:** Védikus szentírások könyveiből

- 64 négy művészetben a zene, éneklés művészete
- *mridanga*, *karatála* hangszerek részei, készítése, érdekességek
- Indiai hangszerek hangjai
- harmónium, hangszer részei, készítése, érdekességek
- A tradicionális indiai zene története, *Sríla Prabhupáda* a zenéről
- *Sríla Bhaktisiddhánta Szarasvatí Thákura* a mahámantráról
- *Bhaktivinoda Thákura*, *Narottama dása* élete

***Bhadzsan* dalok:**

***Vaisnava* énekeskönyv:** *Krsna préma mayi rádhá*, *Damodhara* dal, *Sri Guru vandana* *Bhóga Áрати*. *Gurudeva* dal, *Boro sukher Khabor gái* dal, *Tulasi pranama*, *Sri Guruv Astaka*, *Késava* dallam, *Candradoya* dallam, *Szankirtana* dallam, Hódolat dallam Est dallam, Remény dallam, Hála dallam, *Gauranga* dallam
Vaisnava kotta füzet: A fenti dalok játszása harmóniumon

***Bhadzsana* hangszerek gyakorlása:**

Bhajan kotta könyv: A fenti dalok játszása harmóniumon
Mridanga füzet: A 6. évfolyamhoz tartozó dob és *karatal* mantra

Zenehallgatás:

A *Vaisnava* ünnepek alatt elhangzott dalok, szertartások alatt énekelt zenék meghallgatása: HDG *Sríla Sivaráma Szvámi*, Lelki tanítómesterek
Ravi Shankar: szitár játék, *Hariprasad Chaurasia*: bambusz fuvola
Bismillah Khan: Shenai rágák, Balázs Gergely: Hegedű játék
Ragini Shankar rágák hegedűn, *Krisna Sing*: rágák éneke

Tanulási eredmények:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a *Vaisnava* kultúra és más kultúrák zenei hasonlóságait, eltéréseit
- mélyebb betekintést kap a hangszerekről
- megismeri a *Vaisnava* életmódot gyakorló emberek zenei életét: Szentek életét
- megismeri jobban a éneklés tudományát, szanszkrit, bengáli nyelv használatát
- betekintés kap a zene hangulatának sokféleségéről az imák által

A témakör tanulása eredményeként a tanuló tehetségéhez mérten:

- A templomban tartott programokon a tanult anyag ismeretében aktívan részt vesz, ő maga tarthatja azokat tanári segítséggel
- Betekintést tud adni a *Vaisnava* zene világába: hangszerek és dalok ismeretében

- Megismer 16 imát, dalt, eredeti nyelven éneklő azokat. *Mrindanga* dobon 20 *mantrát*, ritmust. Karatalon jól tudja kíséni a dob *mantrákat*.
- A tehetségesebbek taníthatják a kisebb társaikat, a *Vaisnava* hagyományoknak megfelelően.
- Csoportot alakítva, együttműködve énekelnek a templomban a vendégeknek, akár fesztiválokon, így képviselve a *Vaisnava* zene értékeit.

7-8 évfolyam:

Alapelvek, célok:

- hogy a megtanult dalokat, imákat a templomban gyakorlatban alkalmazza
- aktívan részt vegyen a közösségi fesztiválokon, napi programokon a zenei tudásával
- tehetségéhez mértén kapcsolódjon hangszerjátékával a felnőtt közösség tagjaihoz
- képes legyen a hangszer bemutatására (hangszer játéka, felépítése)
- elmélyüljön az imák hangulatában,
- megértse szentek imáit, hangulatukat
- betekintést kapjon az ősi *Vaisnava* kultúrában használt zenei jelzésekbe
- átlássa a védikus és nyugati kultúra zenei különbségeit, hasonlóságait
- megtanuljon a tehetségéhez mértén különféle *rágákat*

témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	javasolt óraszám
A <i>bhadzsan</i> világa elmélet	20
Zeneművek/Zenehallgatás	6
<i>Bhadzsan</i> dalok	22
<i>Bhadzsan</i> hangszerek gyakorlása	20
összes óraszám	68

Fő témakörök:

***Bhadzsan* világa elmélet:** Védikus szentírások könyveiből

- A *Vaisnava* kultúra zenei története 2. hangjai, megjelenése (sa re ga ma pa da ni sa)
- *Tála* - ritmus - ütemrendszerek
- A mai indiai zene gyökere
- A hangok ütemrendszerek más kultúrában való megjelenése
- Vizsgálódás indiai skálák, hangsorok, neveik, hasonlóság, nyugati hangsor
- *Rága*-dallamok a napszakra bontva
- *Vaisnava* zenészek: *Aindra prabhu*, stb
- A mai India zenevilága

***Bhadzsan* dalok:**

***Vaisnava* énekeskönyv:** *Gangesz* dallam, *Páva* dallam, *Priya* dallam
 Fesztivál 2 dallam, *Govinda* dallam, *Rásza* dallam, *Nityánanda* dallam
Gurukula induló, *Kamala* dallam, *Csalo mana*, *Radha Krsna prana mora*
Je aniló, *Nadiya godrume*, *Sri Krsna caitanya prabhu* dal, *Ghovardhana dal*
Vibavari sésa, *Dasavatar-stotra*, *Ohé Vaisnav thakura*, *Dzsagannatha* dal

Vaisnava kotta füzet: A fenti dalok játszása harmóniumon

Bhadzsana hangszerek gyakorlása:

Bhadzsana kotta könyv: A fenti dalok játszása harmóniumon

Mridanga füzet: A 7-8.évfolyamhoz tartozó dob és *karatal mantra*

Zenehallgatás:

A *Vaisnava* ünnepek alatt elhangzott dalok, szertartások alatt énekelt zenék

meghallgatása: HDG *Srila Sivaráma Szvámi*, Lelki tanítómesterek

Ravi Shankar: szitár játék, *Hariprasad Chaurasia*: bambusz fuvola

Bismillah Khan: Shenai rágák, Balázs Gergely: Hegedű játék

Ragini Shankar rágák hegedűn, *Krisna Sing*: rágák éneke

Hagyományos *Vaisnava* klasszikus zenék hallgatása ahol a szolmizáció a *sa ré ga ma pa da ni sa* ősi hangokat használja

Tanulási eredmények:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a *Vaisnava* kultúra és más kultúrák zenei hasonlóságait, eltéréseit
- mélyebb tiszteletet tanúsít a hangszerek irányában (azok megfelelő kezelésében, javításában)
- megismer eredeti *rágákat*, azoknak céljait
- a mai India zenéjében betekintést kap: változott e mik voltak rá hatással
- megismeri a *Vaisnava* életmódot gyakorlók mai zenei hangulatát
- megismeri jobban az éneklés tudományát, szanszkrit, bengáli nyelv használatát
- betekintés kap a zene hangulatának sokféleségébe az imák által
- megismeri a védikus és a nyugati zenei hasonlóságokat, különbségeket

A témakör tanulása eredményeként a tanuló tehetségéhez mérten:

- A templomban tartott programokon a tanult anyag ismeretében aktívan részt vesz, ő maga tarthatja azokat
- a fesztiválokra önálló zenei programra készül
- Betekintést tud adni laikusoknak a *Vaisnava* zene világába a hangszerek és dalok ismeretében
- Megismer
 - o 19 imát, dalt, azokat eredeti nyelven énekli.
 - o *Mrindanga* dobon 14 *mantrát*, ritmust.
 - o *Karatalon* jól tudja kíséri a dob *mantrákat*
- A tehetségesebbek taníthatják a kisebb társaikat, a *Vaisnava* hagyományoknak megfelelően.
- tehetségéhez mérten énekli a *rágákat*, tanul magától is dalokat
- Egyénként a vendégvezetőkkel együttműködve énekelnek a templomban a vendégeknek így képviselve a *Vaisnava* zene értékeit
- A mai *Vaisnava* zenei világban megismeri a zenei előadókat
- kíséri hangszereken más zenei előadókat

3. számú melléklet: Védikus versek (*slóka*)

Tantárgy neve: Védikus versek (*slóka*)

Évfolyam: 1-4.

Általános leírás, bevezetés:

A *slóka* eredetileg az ősi indiai szentírásokban, a Védákban alkalmazott egyik versmértékre utal. Tágabb értelemben használjuk a védikus irodalomból származó, legtöbbször szanszkrit nyelvű versek megjelölésére is.

A *slóka* tantárgy ilyen *slókák* és azok magyar fordításának memorizálását, a fordítás szavainak, kifejezéseinek, költői képeinek értelmezését valamint a gyerekek számára felfogható szinten a filozófiai mondanivaló értelmezését foglalja magában.

A tanult *slókák* a kelet Bibliájaként emlegetett *Bhagavad-gítá* és más hasonló írásokból származó versek, melyek az élet legalapvetőbb kérdéseire adnak választ. Ki vagyok én valójában? Mi a létezésem célja? Hogyan tudom megkülönböztetni a jót a rossztól? Miért pont az a sorsom, amit tapasztalok? stb. S habár nem ez az életkor hivatott az effajta kérdések utáni kutatásra, a *slókák* mégis magukban rejtik a válaszokat, s amikor a gyermekek személyisége majd megérik rá, fel fog tárulni előttük azok valódi jelentése. Ilyen válaszok birtokában, mintha csak térképet és iránytűt tartanának a kezükben, a gyerekek (helyesebben akkor már ifjak) képesek lesznek sokkal könnyebben eligazodni az élet útvesztőiben.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

Azt mondják, a memóriánk fejlesztése hasonlóképpen történik, mint ahogyan az izmaink erősödnek: a rendszeres terhelés által. Ily módon a *slóka*-tanulás hatékonyan fejleszti a memóriát.

A *slóka* tantárgy célja nemcsak a versek memorizálása és alapszintű értelmezése, de célja az is, hogy vágyat ébresszenek a *slókák* tanulásának folytatására. A jó pap holtig tanul – tartja a mondás, s ez a *slókák* esetében is így van, hiszen a bevezető témák után, a tanuló belső érzésének mértékében egyre mélyebb, és bensőségesebb tudást adnak át neki. A tantárgy feladata, hogy egy hatékony módszert adjon a tanuló kezébe a memorizáláshoz, a későbbiekben pedig a tanuló feladata lesz, hogy a *slókák* üzenetét felismerje, s az általuk közvetített értékeket elsajátítsa.

A kommunikációs kompetenciák:

Habár a megfelelő kommunikáció feltétele az, hogy a tanuló képes legyen megfelelően kifejezni a saját gondolatait és képes legyen értelmezni mások üzenetét, ám sokkal nagyobb jelentőséggel bír a minősége azoknak a gondolatoknak, amit ki akar fejezni, illetve hogy mások üzenetét mennyire képes torzításmentesen, előítéletektől mentesen értelmezni. A kommunikációs kompetenciának valójában ez az alapja, hiszen ettől függ a kommunikáció sikeressége. E kompetencia teljes megnyilvánulásához komoly tudati felkészültség és tiszta jellem szükséges, a *slókát* tanulása pedig az első néhány kezdeti lépést jelentik ezen az úton.

A kommunikációs kompetenciák fontos része a nyelvi kompetencia is, mely jelem tantárgy tanulásával fejleszthető. A több mint 50 szanszkrit vers memorizálásával számos új szót és kifejezést tanulnak a gyermekek e klasszikus nyelven.

A digitális kompetenciák:

A versek megtanulását segítő szoftver használatával bővül a tanulási módszerek tárháza.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A *slóka*-tanulás során fejlődik a gyerekek lényeg kiemelő, absztraháló képessége is, amikor az egyes tagmondatokhoz, költői képekhez kulcsszavakat, mintegy címeket próbálunk találni, hogy aztán egy kézzel meg tudjuk jeleníteni azokat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Habár a *slóka*-tanulást könnyű vidámmá és hangulatossá tenni, mégis megkövetel egyfajta kitartást, melyre a gyerekek idővel szereznek. Ez később munkafegyelemmé, munkamorállá fejlődhet. A belső fegyelem tehát egy olyan terület, melynek fejlődéséhez hozzájárul a *slóka*-tanulás. Azonban egy még fontosabb terület, amely a személyes és társas kapcsolati kompetenciák gyökerét képezi, az a tanuló saját magáról alkotott képe valamint a közte, a világ és Isten közti kapcsolat értelmezése. Ha ez a helyére kerül, akkor a tanuló képes lesz előremutatón, pozitívan, proaktívan viszonyulni a körülötte levő személyekhez, az őt érintő eseményekhez. Ezen látásmód alapjait a *slóka* tanulás során vetjük meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Slóka tanulás közben a versek jelentéstartalmát meg lehet jeleníteni a dráma eszközeivel: eljátszani a vers tartalmát mozdulatokkal, mimikával, hangleyjtéssel. Ezen a területen a képzelőerő lehetőséget kap, hogy a tanulók mozdulatokkal kifejezzék, megelevenítsék a vers lényegét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

Legyen egy tanulóból munkavállaló vagy vállalkozó, aki másoknak ad munkát minden esetben szüksége lesz az önfegyelemre, a munkamorálra és még néhány hasonló készségre. Ahogyan az korábban felmerült, a *slóka*-tanulás építi ezeket a tulajdonságokat is, s ezzel hozzájárul a munkavállalói illetve vállalkozói kompetenciák fejlődéséhez is.

1-4. évfolyam:

Alapelvek, célok: A cél, hogy a tanulók tanulják meg a kijelölt *slókákat* szanszkrit és magyar nyelven valamint saját szintjükön legyenek képesek átadni annak mondanivalóját.

Fő témakörök:

1-2. évfolyam: *Bhagavad-gítá* 1-9. fejezet

3-4. évfolyam: *Bhagavad-gítá* 10-18. fejezet, *Srí Ísopanisad*, *Bhakti-raszámrita szindhu*, *Upadesámrita*

A Védikus versek (*slóka*) tantárgy alapóraszám az 1-4. évfolyamon: 136 óra

Témakörök:

	Témakör neve	Javasolt óraszám
1	Az 52 vers memorizálása	104
2	Ismétlő órák	32
	Összes óraszám:	136

Tanulási eredmények:

- 52 szanszkrit vers memorizálása,
- e versek ismerete a későbbiekben a „*sásztra* alapvizsga” nevű átfogó, középszintű vizsga egyik vizsgakövetelménye.

4. számú melléklet: Védikus irodalom

Tantárgy neve: Védikus irodalom

Évfolyam: 5-8.

Általános leírás, bevezetés:

A Veda szó tudást jelent. A tudás célja az, hogy segítségével megoldjunk valamilyen problémát. Az a tudás, amelyet a Védák tárnak elénk arra hivatott, hogy a létezésünk problémáit tudjuk megoldani általa. Eltekintve a nevetől, a nemzetiségemtől, a foglalkozásomtól és egyéb külsődleges jellemzőimtől ki vagyok én valójában? Mi a létezésemnek a célja? Mi az abszolút jó és mi a rossz, hogyan hozzam meg döntéseimet? Mire kell szert tennem, ha boldog akarok lenni?

Ha rendelkezünk a megfelelő tudással és megfelelően használjuk azt, akkor nem kell szembesülnünk frusztrációval, boldogtalansággal, feszültséggel, képesek leszünk kiegyensúlyozott, aggodalmak nélküli életet élni és elérjük, s így tökéletessé tehetjük az életünket.

S hogy a Védák által közvetített tudás alkalmazható legyen az élet minden területén, abban egy egész sor könyv nyújt segítséget a társadalomtudományoktól kezdve az építészetig, a matematikától kezdve a zenén át a gyógyításig. Ezt a kiterjedt, több ezer kötetnyi irodalmat és ezek magyarázatait nevezzük összefoglaló néven védikus irodalomnak.

A Védikus irodalom olyan, mint egy svédasztal, mindenki megtalálja a neki való falatokat. A Védikus irodalom tantárgyba azon írásokkal ismerkedünk meg, amelyek magukban foglalják a védikus irodalom legjavát és megfogalmazzák legfőbb üzenetét. Ezek a *Bhagavad-gítá*, az *Ísa upanisad*, valamint a XVI. századi kiemelkedő teológus, *Rúpa Gószvámí* két könyve, az *Upadésámrita* és a *Bhakti raszámrita szindhu*.

A tantárgy tárgyalása során a tanulók megismerkednek többek között a sors törvényszerűségeivel, a különféle élethelyzeteket kialakító univerzális alapelvekkel, Isten különféle arculataival, az Ő megismeréséhez vezető úttal valamint szolgálatának tudományával, a különböző személyiségtípusokkal.

Minél jobban sikerül gyakorlatba ültetniük ezt a tudást, annál inkább képesek lesznek feldolgozni és a helyes perspektívából látni az életük során őket érő eseményeket; megtanulják, hogyan használják magasabb rendű céljaik elérése érdekében a természet finom szintű befolyásoló tényezőit, ahelyett, hogy tudtukon kívül az áldozatai lennének azoknak. Képesek lesznek megfelelően viszonyulni a különféle típusú emberekkel, mert megértik azok viselkedése mögött meghúzódó alapelveket. És nem utolsósorban képesek lesznek felépíteni személyes kapcsolatukat Istennel.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

A Védikus irodalom tantárgy minden témaköre egy egész életre szóló tanulni való. Az általános iskolában elsajátíthatják az alapokat, és egy bizonyos szinten meg is érthetik azt. Azt is megvitatjuk, hogyan lehet mindezt alkalmazni, ám az elmélyítés és főként a tényleges gyakorlatba ültetés a hátralévő 70 évük feladata lesz.

A kommunikációs kompetenciák:

A tanulók során változatos módon gyakorolják a kommunikációt az aktuális témákat illetően. Szóban, írásban, vitákat folytatva, kiselőadások vagy esszék formájában. Így nemcsak az összefüggéseket értik meg jobban, de felkészülnek arra is, amikor majd nekik kell ezeket a témákat bemutatniuk mások számára.

A digitális kompetenciák:

A tananyagot tartalmazó szentírások elérhetőek egy digitális adatbázisban is, melyben különféle módokon van lehetőség a keresésre.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. Az ismeretek elsajátításával, valamint a források mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Összefüggések keresésével, összehasonlítással képessé válik arra, hogy átlássa a szentírások közötti kapcsolatot, azokból következtetéseket vonjon le, valamint képes lesz összefoglalót nyújtani róluk.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Minél pontosabb választ tud valaki adni arra a kérdésre, hogy ki ő valójában, vagyis minél helyesebben ítéli meg a valós helyzetét, annál inkább képes lesz megfelelően viszonyulni másokhoz, vagyis a személyes és társas kapcsolati kompetenciája annál fejlettebb lesz. E tantárgy során a tanulók megtehetik az első lépéseket ezen az úton: hallhatják, és bizonyos szinten megérthetik az ehhez szükséges tudást, melyet a későbbiek során még mélyebben meg kell érteniük és sok gyakorlással az életükké kell tenniük.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A tanulók a Védikus irodalom tanulmányozása során megismerik az egyetemes kultúra jellemzőit, így képesek lesznek felismerni azokat a mai multikultúra világában is. Ezzel a felismeréssel sokkal könnyebben el tudják fogadni a kulturális másságot. Ha pedig megértik, hogy mi a kultúra célja és sikerül ráhangolódniuk erre a célra, akkor szívesen meg fogják tartani az életükben a kulturális értékeket.

5-8. évfolyamon a Védikus irodalom alapóraszama: 136 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
5. évfolyam: <i>Bhagavad Gítá</i> 1-6. fejezet	34
6. évfolyam: <i>Bhagavad Gítá</i> 7-15. fejezet	34
7. évfolyam: <i>Bhagavad Gítá</i> 16-18. fejezet, A tanítások nektárja	34
8. évfolyam: <i>Srí Isopanisad</i> , Az odaadás nektárja	34
Összes óraszám:	136

5. számú melléklet: Szanszkrit nyelv Egyedi megoldások

Tantárgy neve: Szanszkrit
Évfolyam: 7-8. 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

Manapság a szanszkrit nyelvet gyakran hasonlítják a latin nyelvhez, mivel ahogy a latin az alapja számos európai nyelvnek, úgy a szanszkrit az alapja számos indiai nyelvnek. Habár a latin már nem használatos a hétköznapi életben, megmaradt azonban, mint a műveltség, a tudomány és a vallásnak nyelve.

A szanszkrit India egyik hivatalos nyelve és közel 15.000, főleg a papi réteghez tartozó ember anyanyelve is egyben. A szanszkritot sokfelé beszélik a világban, elsősorban Indiában, de Dél-Kelet Ázsiában és világ számos helyén is. Egy felmérés szerint 1961-ben közel 200.000 ember beszélt, míg a 2001-es népszámlálás adatai szerint már több, mint 5.000.000.

A szanszkrit a világirodalmi örökségünk több kiemelkedő alkotásának, így a Védáknak, a Rámájánának, a Mahábháratának, a Bhagavad-gítának az eredeti nyelve.

A hagyomány szerint a szanszkrit nyelvet 49 éves alapos tanulmányozás után lehet igazán elsajátítani. Ennek fényében a rendelkezésre álló idő nyilvánvalóan csak a legszükségesebb alapismeretek megtanítására ad keretet. A tanulás két szálon fut. Az egyik a *dévanágarí* írásjelek és az írás szabályait valamint a szavak találkozásakor előforduló hangzótváltozások (a *szamdhi*) szabályait tartalmazza, a másik szál pedig a főnév-, melléknév- és igeragozással kapcsolatos ismereteket illetve az egyéb ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályok megismerését és gyakorlását jelenti.

Habár a színesebb órávezetés kedvéért mi is beszélgetünk szanszkritul, a folyékony beszélt szanszkrit elsajátítását mégsem tekintjük e tantárgy feladatának.

A Krisna-hívők életét átszövi a szanszkrit nyelv. Szanszkrit nyelvű imákat mondanak a nap folyamán a különböző alkalmakkor (napkelte, dél, naplemente, a templomba lépéskor, stb.), szanszkrit nyelvű dalokat énekelnek, s a szentírások, amelyeket tanulmányoznak szintén szanszkrit nyelvűek. S habár minden szanszkrit szöveg mellett ott található a magyar fordítás, mégis sokkal mélyebb hatás tapasztalható, sokkal tudatosabban lehet használni ezeket a verseket, mantrákat, *slókákat*, ha az ember saját mag is érti, mit is jelentenek a szavak, amit mond.

A Krisna-hívők egyik fontos lelki gyakorlata, hogy a szentírásaik egyes részleteit memorizálják. A szanszkrit nyelv akár alapszintű ismeretével is ez sokkal egyszerűbbé és könnyebbé válik.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

A szanszkrit oktatás egyik célja, hogy felébressze a vágyat az arra fogékonyakban, hogy egyre mélyebbre hatoljanak a nyelv rejtelseibe, amely aztán elvezetheti őket a kultúra egyre mélyebb megismeréséhez is. Például a szanszkritban meglehetősen sok szó áll rendelkezésre a szeretet kifejezésére, s ha valaki közelebbről megvizsgálja ezen szavak kapcsolatát, feltárul előtte, hogy nemcsak egyszerű szinonimákról van szó, hanem egy olyan tudományról, amely az emberi kapcsolatainkat, sőt még Istennel való kapcsolatunkat is leírja.

Az órák során a tanulók eszközöket kapnak, hogyan lehet gyorsan és hatékonyan megtanulni a például a ragozási táblázatokat, amely az önálló tanulásukat is hatékonyra fogja tenni.

A kommunikációs, személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Habár a szanszkrit jelenleg nem számít világnyelvnek, tanulmányozása mégis hathatósan képes segíteni a kommunikációs kompetencia erősödését.

A szanszkrit nyelv az ősi indiai kultúra nyelve, így megtalálhatók benne azok a kifejezések, szófordulatok, amelyek képet adnak őseink kommunikációjáról. Például azt, hogy „foglaljon helyet”, így is ki lehet fejezni: „*idam ászanam alankarótu bhaván*”, amely szó szerint annyit tesz, hogy „uram, kérem, ékesítse fel ezt az ülőhelyet (azzal, hogy ideül)”. Az effajta kifejezésekkel a régi korok tanítói arra tanították tanítványaikat, hogy a kommunikáció egyik legfontosabb alapfeltétele a másik fél értékelése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit, jelen esetben a védikus szentírások kapcsán.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Azt mondják, minél fejlettebb egy kultúra, annál fejlettebb a nyelv is, amit használ. Nos, ami a szanszkritot illeti, a nyelvészek a latinnal, a göröggel hozzák párhuzamba, s úgy tartják, hogy az indo-európai nyelvek őse. Mindez arra utal, hogy a kultúra fogalmát értelmezhetjük tágabb térbeli és időbeli kiterjedésében is. Ez irányba vezet bennünket a szanszkrit nyelv is, ahol lépten-nyomon ráismerhetünk egy-egy angol, német vagy éppen orosz szó eredeti alakjára. (pl. man – Mann – manus –ember; hour – Uhr - hóra – óra; three - drei – три – trí - három , ...)

7-8. évfolyam:

Alapelvek, célok:

- A tanulók ismerjék meg a nyelv hangtani szabályait, és rendelkezzenek helyes kiejtéssel.
- Sajátítsák el a *dévanágarí* írás szabályait, és képesek legyenek az e szabályok szerit írt szövegek értelmezésére.
- Ismerék az egyszerűbb nyelvtani szabályokat, és tudják ezeket alkalmazni.
- Tudjanak egyszerű mondatokat alkotni.
- Legyen egy hozzávetőlegesen háromszáz szavas minimális szókincsük.

Fő témakörök:

A 7-8. évfolyamon a Szanszkrit nyelv tantárgy alapóraszám: 68 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
Hangtan	4
<i>Dévanágarí</i> írás	16
Hasonulások	16
Főnevek és melléknevek ragozásának alapjai	12
Igeragozás alapjai	12
Egyszerű mondatok	4
Szókincsfejlesztés	4
Összes óraszám:	68

Tanulási eredmények:

A tanulók ismerjék a szanszkrit nyelv alapvető törvényeit. Képesek legyenek egyszerűbb szanszkrit szövegeket értelmezni. Ismerjék fel a mondatokban a különféle ragokat, szerkezeteket, és ezeket mondatokat szakkönyv segítségével tudják lefordítani.

Tudjanak egyszerű mondatokat önállóan alkotni.

9-12. évfolyam:**Alapelvek, célok:**

A gyakran előforduló nyelvtani szabályok részletes ismerete

Fordítás szanszkrit nyelvből

Önálló mondatalkotás

Fő témakörök:

A 9-12. évfolyamon a Szanszkrit nyelv tantárgy alapóraszám: 136 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
Főnevek és melléknevek ragozása	20
Igeidők alkalmazása	6
Igemódok alkalmazása	6
Igeragozása	18
Névmások, összetett névmások	8
Számnevek	5
Igenevek	9
Határozó szavak	5
Névszóképzés	5
Összetett szavak	9
Szenvedő szerkezet	20
Fordítás a szent írásokból	25
Összes óraszám:	136

Tanulási eredmények:

A tanulók sajátítsák el a nyelv törvényszerűségeit, és képesek legyenek szótár segítségével ismeretlen szöveget teljesen önállóan lefordítani. Ismert szövegek esetében pedig képesek legyenek segítség nélkül részletes elemzést adni az adott szövegről.

6. számú melléklet: 64 művészet

Tantárgy neve: 64 művészet

Évfolyam: 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

Az emberi élet célját és annak elérésének módját felvázolják a Védák illetve a védikus irodalom tanításai. Azonban ezek még csak az elvek, amiket nekünk még az adott helynek, időnek és az aktuális körülményeknek megfelelően kell alkalmaznunk, ahhoz, hogy valóban el is tudjuk érni az életünk fennkölt célját. Azonban, hogy hogyan jelennek meg ezek a bizonyos elvek az olyan részletekben, mint a zene, a tánc, az ünnepek, a közösségi események, a családi kapcsolatok, a gyerekekkel való játék, és a többi hasonló színterén az életünknek, abban a *Csatuh Sasthi Kalá* vagyis a 64 féle művészet nyújt majd támpontokat számunkra. E művészetek alkalmazása a társas kapcsolatainkban hozzájárulnak majd azok kifinomodásához, minőségének felemelkedéséhez, s ez az érési folyamat pedig Istennel való kapcsolatunk kifinomodásához és minőségének felemelkedéséhez is elvezet majd.

Nem célunk, hogy mind a 64 művészetet részletesen tárgyaljuk, hiszen egy művészetet nem lehet részletesen tárgyalni. Meg lehet ismerni az alapjait, az elméletét, el lehet sajátítani a tudományát, de mindezek művészetté érlelése egy élet munkája. Lehet mindig kifinomultabb, de sosem lehet tökéletes. Ezt figyelembe véve a tantárgy célja csupán az, hogy bepillantást engedjen e művészetek legtöbbszörébe, hogy engedje kipróbálni azokat, s hogy ezzel mintegy feldobja a labdát a tanulók előtt, hogy aztán ki-ki természete szerint elkapja a számára vonzóakat, és akár élete végéig tökéletesítse azt, szorgálva ezzel a társait, Istent és így a saját lelki fejlődését.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejlesztik:

A tanulás kompetenciái:

A 64 művészet többféle művészetekhez kapcsolódó területre enged betekintést, így ezeken a területeken különbözőképpen fejlesztik a tanulási kompetenciákat.

A képzőművészetet érintő területeken a vizuálisan nyerhető információk feldolgozása (vizuális megfigyelés, belső képalkotás, vizuális elemzés, összehasonlítás, tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése) a tanulás feltétele.

Önálló tanulás ösztönzése (vizuális információszerezés rutinja) szempontjából. A vizuális gondolkodás az információszerezés mellett az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában.

Tanulási motiváció: más műveltségi területek támogatása a sokrétű tevékenységeivel érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

Ami a színház és drámához, előadóművészethez kapcsolódó tanulási kompetenciákat illeti a sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is megfelelő önbizalmat ad.

Kommunikációs kompetenciák:

A sokféle önkifejezési forma, amely e tárgyat jellemzi, több típusú kommunikáció (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

Digitális kompetenciák:

A feldolgozás során többször is kutatunk a rendelkezésre álló információk után az interneten. A jelen tárgyhoz több esetben a forrásokhoz digitális formában tudunk eljutni, gyakran az iskola, az egyház irodalmi adatbázisának nyilvántartásaiból. A tantárgyakat projektmunka keretében is feldolgozzuk, alkalmazva az odaillő infokommunikációs eszközök sokféleségét, a legkülönbébb megjelenítéssel (audio, video, ppt-fájl, stb).

Matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A 64 művészet több területe is fejleszti a matematikai kompetenciát, logikai gondolkodást. E területek fejlesztik az analízis, összefüggések felfedezése, szintetizálás és a rendszerezés képességeit a tanulóknál. Ilyen feladatokkal foglalkozik pl. a *jantra mátriká*, azaz bűvös négyzetek. Fejlesztik továbbá a stratégiai tervezést és a logikai gondolkodást is.

Fejleszti a gondolkodás kompetenciáit, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Mind a 64 művészet célja az, hogy Isten, a közösség és egymás szolgálatával, az egymásnak szerzett apró örömeikkel építse a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A kreativitás, a kreatív alkotás és az önkifejezés szinte mindegyik művészetben hatalmas teret kap. Habár vannak szabályai, hogyan kell pl. egy díszítő mintát kirakni virágszirmokból és festett rizsporokból, vagy hogyan faragjunk rímeket, stb. a részleteket azonban a művészek vagyis az alkalmazónak kell megteremtienie az adott alkalomnak és hangulatnak megfelelően.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A művészetek közül több is elvezet annak mai megfelelőjéhez, amely egy-egy szakmaként ölt formát. Ilyen például a *Taksanam* (fajátékok, ekék, bútorok készítése), a *Manibhúmiká-karma* (gyöngyfüzés vagy ékkő foglalatok készítése), a *Szampátyam* (gyémánt és más drágakövek formálása), a *Szúcsívána-karmáni* (ruhák készítése különféle tűkkel, hímzett mintázatok készítése). Ezenkívül a vezetés művészetével foglalkozó témák motiválhatják az azokat tanulókat önálló vállalkozások, munkaszervezői felelősségkörök, új utak keresésére.

Fő témakörök:

A 64 művészet összefoglaló tantárgyat a gyermekek a 9.-12. évfolyamon választhatják.

A képzés során az átfogó bevezető 1. év után specializálódnának az egyes területeken, a választásuk alapján. A meghatározott témakörökben változó számban jelennek meg a 64 művészetek, csoportosítva aszerint, milyen művészeti vagy gyakorlati tevékenységhez kapcsolhatók.

A 9.-12. évfolyamokon a szabadon választott 64 művészet tárgynak az alapóraszám 34 óra/évfolyam.

A 9.évfolyam témakörei:

A témakörök áttekintő táblázata:

	Témakör neve	Javasolt óraszám
1	Képzőművészethez kapcsolódó tevékenységek (különféle rajzolás és festészeti technikák, dekorációs technikák, természetes festékek, virágokból és ékszerekből készült dekorációk, stb)	4
2	Iparművészethez, kézművességhez köthető tevékenységek (textilkészítési eljárások alkalmazása, ruhakészítés, jelmezkészítés, öltöztetés, ékszerek készítése fémekből, ásványokból, virágokból, virágkötészet, egyszerűbb használati eszközök, játékok készítése)	4
3	Előadóművészethez köthető tevékenységek (kommunikációs, retorikai gyakorlatok, zene-, tánc- és színművészeti tevékenységek)	4
4	Szépirodalmi tevékenységek (versek, rímek faragása)	2
5	Konyhaművészet	4
6	Építészet (védikus térrendezés, ácsmesterség alapjai)	4
7	Szépség és egészség (arc és testfestés, frizura készítés, illatok alkalmazása, gyógynövények használata, gyógybalzsamok készítése)	4
8	A vezetés művészete (stratégiai tervezés, konfliktuskezelés, kommunikáció)	4
9	Állatgondozással kapcsolatos tevékenységek	2
10	Egyéb szabadidős tevékenységek	2
	Összes óraszám:	34

A 10.-12. évfolyamon az alapozó évben megszerzett ismereteik birtokában lehetőségük nyílik a gyakorlatorientált tevékenységekben való részvételre érdeklődési körüknek megfelelően.

10-12. évfolyam témakörei:

	Témakör neve	Javasolt óraszám/év
1	Választott művészet elmélete	8
2	Választott művészet gyakorlata	16
3	Választott művészet projekt	10
	Összes óraszám:	34

Tanulási eredmények

A témakörök tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átfogó képel rendelkezzen a védikus 64 művészet ágairól, jelentőségéről
- megalapozza a későbbiekben választott hivatását a választott művészeti ágakkal/ággal.
- a gyakorlatorientált képzésen való részvétel miatt elegendő rutint, magabiztosságot szerezzen az adott területeken

A témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- képes alkalmazni a tanultakat munkájában, hobbijában, a társadalom és Isten szolgálatában

- önismerete tágul a művészetek tevékenységei végzése és a maga által prioritizált tevékenységek választása eredményeként
- segíti a tanuló pályaorientációját, vagy hozzájárul a rekreációs tevékenységi körei bővítéséhez, melyek a későbbiek során fontos elemei lesznek az életének

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az érdeklődés feltérképezésével fejleszti az önismeretet
- Hozzájárul a pályaorientációhoz
- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Fejleszthető általa az érvelési készség, a logikus gondolkodás (Előadóművészet, A vezetés művészete)
- Fejleszti a kommunikációs képességet (Előadóművészet)
- Fejleszti a nyelvi készségeket
- Fejlődnek a véleményalkotás és nyilvánítás készségei (Előadóművészet)
- Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése (Előadóművészet)
- Fejleszti a matematikai készségeket, stratégiai gondolkodást
- Fejleszti a memóriát (Előadóművészet)
- Fejleszti a zenei képességet (Előadóművészet)
- Fejleszti az élményalapú tapasztalati tudást
- Fejleszti a természetközeli életmód iránti hajlandóságot (Szépség és egészség)
- Vezetői készségekben való jártasságra lehet szert tenni általa (A vezetés művészete)
- Mérnöki készségeket fejleszt (Építészet)
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése (Építészet, Szépség és egészség)
- A döntési képesség fejlesztése (A vezetés művészete)
- fejleszti az esztétikai érzéket és a kezűgyességet (Képzőművészeti és Iparművészeti tevékenységek)
- gyakorlati tudást ad az élet számos területére (pl. háztartási teendők)

Fogalmak

Isten, lélek, művészetek, kézművesség, művészi munka, kötelességtudat, hivatásszerű kötelességek és képességek, Istenközpontú életszemélet, önkifejezés

Javasolt tevékenységek

- Önálló kutatás a különböző védikus festészeti technikák után

- Vita: a különféle tanult érvelési módszerek alkalmazása a gyakorlatban
- Szövegalkotás: szépirodalmi mű, vers alkotása a megadott témákban
- Prezentáció: A *Vasztu* elveinek bemutatása egy ház tervezése során
- Társasjátékok tervezése és kivitelezése
- Szituációs gyakorlat: színdarab keretén belül megfogalmazni elvont kifejezéseket
- Forrásfeldolgozás: A rendelkezésre álló internetes vagy könyvtári adatbázisokban kutatás e művészeti területek után
- Tanulói előadás egy választott témából a kommunikáció, szónoklás elveinek alkalmazásával
- Riport készítés a társak között amely az általuk készített művészeti alkotásokat hivatott bemutatni
- Vázlat vagy grafikai szervező segítségével bemutatni az ásványok, fémek, gyógynövények fajtáit
- Ház berendezésének megtervezése a *Vasztu* alapelveinek alkalmazásával
- szerepjáték: filozófiai vita 2 ellentétes nézőpont kapcsán
- Helyzetgyakorlat a viták levezetésében, konfliktusok eredményes kezelésében
- Médiahasználat a tanulás, tanítás során
- Üzleti terv készítése a választott művészeti ágra épített vagy azt alkalmazott vállalkozásban

7. számú melléklet: Védikus tűzceremónia (jadznya)

Tantárgy neve: Védikus tűzceremónia (jadznya)

Évfolyam: 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

A Krisna-hívők életét átszövik a fesztiválok, ünnepek, társadalmi események. Az effajta alkalmak szinte elengedhetetlen része a tűzceremónia, melynek során az ősi mantrák és imák kíséretében fellobbantott szent tűzbe Istennek szánt felajánlásokat, tisztított vaját, gabonaszemeket, gyümölcsöket teszünk. A tűzceremónia belső jelentése, hogy újra és újra megerősítjük magunkban, hogy a javak, amelyeket használunk, az élethelyzetek, amibe kerülünk, valójában mind az Ő örömét kell szolgálják. Legyen az egy esküvő, egy lelki beavatás vagy akár egy épület alapkövetétele, a tűzceremónia során azért kérjük Isten áldását, hogy képesek legyünk ezt a látásmódot erősíteni magunkban, hogy a döntéseinket képesek legyünk ezek alapján meghozni, s hogy képesek legyünk eszerint cselekedni.

A tantárgy tárgyalása során megbeszéljük, hogy a mai modern társadalmunkban miért van létjogosultsága egy ennyire ősi imádati folyamatnak, hogy mik a társadalomra és az egyénre kifejtett hatásai. Szó lesz arról is, hogy mik azok a technikai fogások, kellékek, mantrák, és egyéb részletek, melyeknek birtokában az ember képes lesz egy hiteles tűzceremóniát bemutatni. Természetesen az elméleti képzés összefonódik a gyakorlattal is, így a tanulók jártasságra tesznek szert a tűzceremóniák bemutatásában.

A Krisna-tudatos közösségben manapság egyre fokozódó igény mutatkozik a tűzceremóniákra is, így a tanulóknak lehetőségük lesz felajánlani szolgálataikat ezen a téren is. Mindazonáltal a tűzceremónia nemcsak társadalmi kedvezőséget teremt, de egyéni szinten is segíti a tanulókat lelki felemelkedésükben.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

A Védikus tűzceremóniák tantárgy anyaga nem ér véget a tanév végén, a tanulás és a gyakorlás még hosszú éveket igényel. Tehát az iskolai időszak alatt a tanulóknak el kell sajátítaniuk azt a módszertant, amellyel egy ilyen témát helyesen meg tudnak közelíteni és tovább tudják fejleszteni készségeiket.

A kommunikációs kompetenciák: A kontempláció során a tanulók megismerik az Istennel való belső párbeszéd etikettjét.

A digitális kompetenciák: Szükséges lehet a kalendárium és a csillagászati számításokhoz a támogató szoftverek ismerete

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Csillagászati számításokat kell végeznie a tanulóknak, mivel sok eseményt a tradíció a holdnaptárhoz köti.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A tűzceremóniák társadalmi eseményekhez kötött szertartások, így erősítik a társadalmi kohéziót. A tűzceremóniát bemutató személy ezzel a közösséget szolgálja, a közösség pedig adományokkal vagy ajándékokkal igyekszik ezt viszonzni. Ezen viszonzás gyakorlása építi mind a személyes, mind a társas kapcsolati kompetenciákat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A tűzceremóniák tudománya a távoli múltba tekint vissza, s része a világunk kulturális örökségének. Tanulmányozván és gyakorolván ezt a hagyatékot nemcsak a vele járó lelki áldásokat kapják meg a tanulók, de meg is őrzik azt a jövő generációi számára. Mindezzel a kulturális kompetenciájukat is építik.

9-12. évfolyam:

Alapelvek, célok:

- A tanulók ismerjék meg a *jadzsnya* célját, és fajtáit. Képesnek kell lenniük rá, hogy az ember életében minden fontos, és nem annyira fontos eseményt összekössenek Istennel. Akár szertartással, akár a nélkül.
- Meg kell ismerniük a himnuszok evokatív erejét, hogy át tudják adni annak valódi lényegét a ceremóniában résztvevőiknek.
- Ismerniük kell lelkigyakorlatokat, amivel elmélyíthetik tudásukat, és metakogníciós készségüket fejleszthetik.
- Önállóan képesnek kell lenniük szent ceremóniákat végrehajtani.

Fő témakörök:

1. A *jadzsnya* célja, fajtái
2. Szent himnuszok éneklésének szabályai
3. Szükséges lelkigyakorlatok
4. Védikus ceremóniák ismerete

A 9-12. évfolyamon a Védikus tűzceremónia (*jadzsnya*) tantárgy alapóraszám: 136

Témakör neve	Javasolt óraszám
A <i>jadzsnya</i> metafizikája	12
A <i>jadzsnya</i> fajtái	10
Kedvező napok a kalendáriumban	6
Tisztasági szabályok	6
Kontemplációs gyakorlatok	8
Lelkigyakorlatok	8
A szent tűzek elhelyezése a templomba és templomon kívül	8
Himnuszok	20
Kézmozdulatok (<i>mudrák</i>)	8
Védikus ceremóniák (Pappá szentelés, Házasság, Születési ceremóniák, stb.)	30
Gyakorlati órák	20
Összes óraszám:	136

Tanulási eredmények:

A fő cél, hogy a tanulók önállóan végre tudjanak hajtani védikus tűzceremóniákat, illetve különböző, az ember életében jelentős ceremóniákat. E ceremóniák célja, hogy emlékezzünk Istenre az életünk jelentős napjain, és ebben a pap segíti létre hozni a kapcsolatot Istennel. A ceremónia igazi célja, hogy ez az emlékezés folytatódjon a hétköznapokban is. A tanulónak, bár jól kell ismernie e ceremóniákat, de belül is élnie kell az általa külsődlegesen létre hozott kapcsolatot Istennel. Létre kell jönnie a szent himnuszok interiorizációjának, hogy ne csak egy rituális gyakorlat legyen a megtanultak elsajátítása.

8. számú melléklet: Templomi liturgia (púdzsa)

Tantárgy neve: Templomi liturgia (púdzsa)

Évfolyam: 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

A Krisna-tudat célja, hogy a gyakorló képes legyen életének minden pillanatában tudatosnak lenni Istenről, hogy a saját életének fordulataiban meglássa Isten kezének mozdulatait, s hogy végső soron kifejlődjön a szeretete Isten iránt. E szeretet kifejlődésének leghatékonyabb módja, ha valamilyen szolgálatot végzünk Istennek, melynek egyik válfaja a templomi imádat. Ennek kiterjedt tudományát taglalja a Templomi liturgia (púdzsa) tantárgy.

A tantárgy során a tanulók megismerkednek a különféle szertartások céljával, s hogy milyen hatást gyakorolnak az ember személyiségére illetve az egész közösségre, ahol azt bemutatták. Foglalkoznak még a szertartások menetével, előkészítésük rendjével, a szükséges kellékekkel, a tisztasági szertartásokkal és azzal is, mi a megfelelő belső hangulat a szertartás végzése során és hogyan lehet azt kialakítani, valamint a szertartások bemutatásához szükséges mantrákkal is. A templomi imádat fő célja, hogy épüljön a személyes kapcsolatunk Istennel. Minden bizonnyal ez a legnagyobb áldás, amit a tantárgy tanulása és gyakorlása biztosít a tanulók számára. A Templomi imádat gyakorlása során a tisztaság, a pontosság, a koncentráció vagy az önátadás területén kialakulnak olyan megszokások, amelyek emelni fogják a tanulók hétköznapi életének minőségét is.

Habár a Templomi imádat elnevezés azt sugallja, hogy ez a tevékenység csak templomi környezetben elképzelhető, valójában azonban ez a gyakorlat a Krisna-hívők mindennapjait is szervesen átszövi. Még ha nem is olyan magas szinten, mint a templomban, de saját otthonaikban is bemutatják ezeket a szertartásokat. Így a tantárgy erre is felkészíti őket.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

A Templomi imádat tantárgy az életnek egy tipikusan olyan területére képez, ahol nincs határa a tanulásnak. A technikai részleteket viszonylag gyorsan el lehet sajátítani, azonban a belső hangulat formálásához, csiszolásához egy egész életre van szükség.

A kommunikációs kompetenciák:

A templomi szertartások alatt el kell sajátítani a mantrákat, verseket a szentírásokból. Ezek minél tökéletesebb ismerete, pontos kiejtése hozzájárul az imádat minőségéhez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A tantárgy során a tanulók azt gyakorolják, hogyan, mitől lesz a felajánlásuk Isten örömeire való. Az igazság az, hogy ez nem egy olcsó dolog, végső soron a jellem csiszolódása és tisztulása lesz a tényező, amivel örömet tudnak szerezni Istennek. Ily módon fejlődnek a személyes kompetenciák, s ezzel együtt a társas kapcsolati kompetenciáik is.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A templomi imádat során az egyik legkomolyabb kihívás, amivel a gyakorlók szembesülnek az az, hogy a technikai részletek elsajátítása után miképpen lépnek túl a tevékenység sablonossá válásán. Ez az a pont, ahol a begyakorolt mozdulatsoroknak egy belülről fakadó önkifejezés eszközévé kell minősülniük, azaz az önkifejezés kompetenciájának kell érnie.

Minthogy ez a templomi imádat, hasonlóan más tradíciók templomi imádatához egy több ezer évre visszatekintő kulturális hagyomány része, így tudatos és megfelelő gyakorlása természetesen magával vonja a kulturális tudatosság kompetenciájának erősödését is.

9-12. évfolyam:

Fő témakörök:

A 9-12. évfolyamon a Védikus liturgia (*púdzsa*) tantárgy alapóraszám: 136 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
Alapelvek (tisztaság, öltözködés és jelképek, etikett)	16
Alap <i>mantrák</i> (imák)	16
A szertartáshoz használt eszközök	16
A szertartások	88
Összes óraszám:	136

Tanulási eredmények:

- a tanuló ismeri a védikus liturgiát, szertartásokat
- részt tud venni a templomi szertartások bizonyos részein
- megismeri a nemzetközi standardokat
- megismeri a tisztaság elveit (külső, belső)
- megismeri és alkalmazza az öltözködés és jelképek helyes használatát
- ismeri az imádatához szükséges kellékeket, mantrákat
- képes a megjelölt szertartások elvégzésére

9. számú melléklet: Védikus imák (*mantra*)

Tantárgy neve: Védikus imák (*mantra*)

Évfolyam: 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

A *mantrák* olyan, a védikus irodalomból származó, legtöbbször tömör, szövegek, szavak, mely a lelki gyakorlatok végzése során kap szerepet. Általában a mantrákkal a felsőbb erőket, vagy magát, Istent szólítják meg. A legismertebb mantrák a *Haré Krisna mahámantra*, vagy az óm. A *mantra* tantárgy ilyen mantrák és azok magyar fordításának memorizálását, a fordítás szavainak, kifejezéseinek, költői képeinek értelmezését valamint a filozófiai mondanivaló értelmezését foglalja magában.

A tanult mantrák a védikus irodalomból származó versek, melyek az élet legalapvetőbb kérdéseire adnak választ. Ki vagyok én valójában? Mi a létezésem célja? Hogyan tudom megkülönböztetni a jót a rossztól? Miért pont az a sorsom, amit tapasztalok? stb. A mantrák magukban rejtik a válaszokat, s ilyen válaszok birtokában, mintha csak térképet és iránytűt tartanának a kezükben, a tanulók képesek lesznek sokkal könnyebben eligazodni az élet útvesztőiben.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

Azt mondják, a memóriánk fejlesztése hasonlóképpen történik, mint ahogyan az izmaink erősödnek: a rendszeres terhelés által. Ily módon a *mantra*-tanulás hatékonyan fejleszti a memóriát.

A *mantra* tantárgy célja nemcsak a versek memorizálása és alapszintű értelmezése, de célja az is, hogy vágyat ébresszenek a mantrák tanulásának folytatására. A jó pap holtig tanul – tartja a mondás, s ez a mantrák esetében is így van, hiszen a bevezető témák után, a tanuló belső éréseinek mértékében egyre mélyebb, és bensőségesebb tudást adnak át neki. A tantárgy feladata, hogy egy hatékony módszert adjon a tanuló kezébe a memorizáláshoz, a későbbiekben pedig a tanuló feladata lesz, hogy a mantrák üzenetét felismerje, s az általuk közvetített értékeket elsajátítsa.

A kommunikációs kompetenciák:

Habár a megfelelő kommunikáció feltétele az, hogy a tanuló képes legyen megfelelően kifejezni a saját gondolatait és képes legyen értelmezni mások üzenetét, ám sokkal nagyobb jelentőséggel bír a minősége azoknak a gondolatoknak, amit ki akar fejezni, illetve hogy mások üzenetét mennyire képes torzításmentesen, előítéletektől mentesen értelmezni. A kommunikációs kompetenciának valójában ez az alapja, hiszen ettől függ a kommunikáció sikeressége. E kompetencia teljes megnyilvánulásához komoly tudati felkészültség és tiszta jellem szükséges, a mantrát tanulása pedig az első néhány kezdeti lépést jelentik ezen az úton.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A *mantra*-tanulás során fejlődik a gyerekek lényeg kiemelő, absztraháló képessége is, amikor az egyes tagmondatokhoz, költői képekhez kulcsszavakat, mintegy címeiket próbálunk találni, hogy aztán egy kézzel meg tudjuk jeleníteni azokat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Habár a *mantra*-tanulást könnyű vidámmá és hangulatossá tenni, mégis megkövetel egyfajta kitartást, melyre a gyerekek idővel szert tesznek. Ez később munkafegyelemmé, munkamorállá fejlődhet. A belső fegyelem tehát egy olyan terület, melynek fejlődéséhez hozzájárul a *mantra*-tanulás. Azonban egy még fontosabb terület, amely a személyes és társas kapcsolati kompetenciák gyökerét képezi, az a tanuló saját magáról alkotott képe valamint a közte, a világ és Isten közti kapcsolat értelmezése. Ha ez a helyére kerül, akkor a tanuló képes lesz előremutatón, pozitívan, proaktívan viszonyulni a körülötte levő személyekhez, az őt érintő eseményekhez. Ezen látásmód alapjait a *mantra* tanulás során vetjük meg.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

Legyen egy tanulóból munkavállaló vagy vállalkozó, aki másoknak ad munkát minden esetben szüksége lesz az önfegyelemre, a munkamorálra és még néhány hasonló készségre. Ahogyan az korábban felmerült, a *mantra*-tanulás építi ezeket a tulajdonságokat is, s ezzel hozzájárul a munkavállalói illetve vállalkozói kompetenciák fejlődéséhez is.

9.-12. évfolyam:

Alapelvek, célok: A tanulók tanulják meg a kijelölt mantrákat szanszkrit és magyar nyelven valamint saját szintjükön legyenek képesek átadni annak mondanivalóját.

Fő témakörök:

A 9-12. évfolyamon a Védikus imák (*mantra*) tantárgy alapóraszám: 136 óra.

9-12. évfolyam

Témakör neve
<i>Upanisadok</i> versei
<i>Caitanya-caritamṛta</i> versei
<i>Srīmad Bhāgavatam</i> kijelölt versei (<i>Bhakti-vaibhava</i> versek)
A <i>Bhagavad-gīta</i> 108 legfontosabb verse

Tanulási eredmények:

- e versek egy részének ismerete a későbbiekben a *Bhakti-vaibhava* nevű átfogó, felsőszintű vizsga egyik vizsgakövetelménye
- több mint 100 szanszkrit vers memorizálása
- a versek ismeretében alátámaszthatóak, hitelesíthetőek a vallási témájú publikációk, előadások

10. számú melléklet: Védikus tudományok

Tantárgy neve: Védikus tudományok

Évfolyam: 9-12.

Általános leírás, bevezetés:

A *Védák* egy több ezer éves múltra visszatekintő szentírás, mely teljes körű leírást ad arra, mi az emberi élet sikere, és hogyan lehet azt elérni. Tartalmazza a nélkülözhetetlen filozófiai útmutatásokat, de a legtöbb embernek több segítségre van szüksége a pusztán filozófiai gondolatoknál. Tudniuk kell azt is, hogyan tegyék valósággá a filozófiát az életükben. Ennél fogva szükségeltetik egy leírás arról is, hogy részletesen hogyan működik az a társadalom, amely ezen filozófiai útmutatások alapján épült fel. Milyen szokások jellemzik az emberek mindennapi életét, milyen szabályok szerint viszonyulnak egymáshoz, milyen alapokon nyugszik a gazdaságuk, az oktatásuk, a művészetük, a védelmi rendszerük, és így tovább. Ezeket a kiegészítő tudományokat foglalja magában a Védikus tudományok tantárgy. Ezek az *Ájurvéda* (az orvoslás tudománya), a *Szthápatya véda* és a *Vasztu* (az építészet tudománya), a *Gándharva véda* (a zene tudománya), a *Dhanurvéda* (a hadtudományok) valamint a *Dzsjótisa* (az asztrológia tudománya)

A Védikus tudományok tantárgy átfogó alapozó tudást nyújt az iránta érdeklődőknek, majd lehetőséget biztosít a szakosodásra, ahol a tanulók mélyebbre mehetnek az adott, általuk választott terület megismerésében, megértésében majd alkalmazásában.

A Védikus tudományok tantárgy által a tanulók olyan életvezetési elveket ismernek meg, melyeket figyelembe véve életüket kiegyensúlyozottabbá tudják tenni.

E kiegészítő gyakorlatias tudományokra szolgáltatásként nagy igény mutatkozik a társadalomban, emiatt komplementer tudást adhatnak az orvosi, ápolói, építészeti, edzői vagy akár a zenészi pálya iránt érdeklődőknek.

A NAT-ban rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái:

Maga a tény, hogy először az úgynevezett *bindu* szinten tanulmányozzuk ezeket a tudományokat, vagyis hogy először csak az általános elvekkkel ismerkedünk meg, az egy hathatós segítség a tanulásuk során. A tanulók először egy úgynevezett „térképet” kapnak a tudományról. S ha el szeretnének mélyülni benne, akkor az alkalmazáshoz szükséges részletes tudást már tudják mihez kötni, nem fognak elveszni az információkban. Például az *Ájurvéda* elmagyarázza, hogy milyen erők működtetik a szervezetünket. Ha ezek az erők egyensúlyban vannak, akkor egészségesek vagyunk, ha az egyensúly valahol felborul, ott a szervezet rendellenesen kezd működni, vagyis megjelenik egy betegség. Az egészségmegőrzés annyit jelent, hogy tudatosan fenntartjuk ezt az egyensúlyt. A gyógyítás pedig azt, hogy megpróbáljuk visszaállítani a felborult egyensúlyt. A tudomány elsajátításának következő szakasza a *szindu* (óceán) azt jelenti, hogy ezt az elvet megtanuljuk alkalmazni a konkrét esetekben, ami már sokkal több ismeretet és tapasztalatot igényel.

A kommunikációs kompetenciák:

A feldolgozás során használjuk a kommunikációs kompetenciák fejlesztésének a többi tantárgy során is alkalmazott általános módozatait, a beszélgetést, a vitát, a szóbeli és írásbeli kifejtést, a prezentációt, stb.

A digitális kompetenciák:

A feldolgozás során használjuk a digitális kompetenciák fejlesztésének a többi tantárgy során is alkalmazott általános módozatait, a prezentáció készítését, az internetes kutatást, számítógépes alkalmazások használatát.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

Több védikus tudomány is, mint pl. a *Szthápatja véda* és a *Dzsjótisa* is igényli a matematikai és gondolkodási kompetenciák meglétét, illetve fejleszti azokat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Az ember azért gyakorolja a védikus tudományokat, hogy ezzel szolgálja Istent és az embertársait: hogy meggyógyítsa őket, hogy templomot vagy lakóházat építsen nekik, és így tovább. A védikus tudományok célja az Istennel és az embertársakkal való személyes kapcsolat előmozdítása vagyis a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlődése.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A védikus tudományok mind azért léteznek, hogy elősegítsék az emberi élet értékeire épülő kultúra erősödését, emiatt tudatos tanulmányozásuk és gyakorlásuk a kulturális tudatosság kompetenciáját is fejlesztik.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

Manapság egyre fokozódó igény mutatkozik a védikus asztrológia, a *Vasztu*, az *Ájurvéda* iránt, így ezen tudományok alkalmazásával az iskolából kikerült fiatalok akár vállalkozásokba is foghatnak, vagy elhelyezkedhetnek ezeken a területeken működő vállalkozásokban, illetve a vállalkozásaikban lesz lehetőségük az itt tanultak alkalmazására.

Fő témakörök:

A Védikus tudományok összefoglaló tantárgyat a gyermekek a 9.-12. évfolyamon sajátíthatják el a választható tantárgyak közül. A képzés során az átfogó bevezető 1. év után specializálódnának az egyes területeken, a választásuk alapján. A védikus irodalomba általános betekintést kaphatnak, majd az *Upavedák* területeit részletesen tanulják, mely jelen tantárgy fő témaköreit képezik.

A Védikus tudományok főbb területei:

- 4 Védá (*Rig, Száma, Jadzsar, Atharva* Védák)
- *Védánga* (*Dzsjótisa, Sanszkrit, Kalpa*)
- *Upanga* (*Mimámsa, Purána, Dharma-sástra, Nyája*)

A 9.-12. évfolyamon a Védikus tudományok tantárgy alapóraszám: 136 óra.

Témakörök:

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A Védák, tartalma és csoportosításai (4 Védá, <i>Vedanga, Upanga</i> tartalma és csoportjainak jellemzői)	16
A <i>Puránák</i> csoportjai, az <i>Upavedák</i> részletezése	24
<i>Gandharva-véda</i>	24
<i>Ájurvéda</i>	24
<i>Szthápatja-véda</i>	24

<i>Dhanur-véda</i>	24
Összes óraszám:	136

Tanulási eredmények

A témakörök tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átlássa a hatalmas terjedelmű védikus irodalmat
- tudja, mely témában melyik íráshoz fordulhat forrásként
- megalapozza a későbbiekben választott hivatását egy védikus szemléletű megközelítéssel

A témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- képes megkülönböztetni a Védikus írásokat tartalmuk és funkciójuk szerint egymástól és elhelyezni őket a védikus irodalom bonyolultnak tűnő rendszerében
- képes alkalmazni a tanultakat az életének illetve tanulmányainak a megfelelő szakaszában
- megismeri a védikus tudományokat
- hiteles forrásokot használ bázisként a tudása és a személyisége megalapozásához
- az elméleti ismeretein túl gyakorlati tapasztalatokat szerez az egyes területeken
- az általános alapozó év során fejlődnek a zenei, tervezési, szervezési készségei

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témák sokféleségének átlátása a rendszerezési képességet fejleszti, segít a rendszerszemlélet alakítása
- Az érdeklődés feltérképezésével fejleszti az önismeretet
- Hozzájárul a pályaaorientációhoz
- Segít az élet valódi céljának megértésében, mind elméleti, mind a gyakorlati tevékenységek során
- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Fejleszthető általa az érvelési készség, a logikus gondolkodás (*Nyája, Mimámsa*)
- Fejleszti a kommunikációs képességet (*Nyája, Mimámsa*)
- Fejlődnek a véleményalkotás és nyilvánítás készségei (*Nyája, Mimámsa*)
- Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése (*Nyája, Mimámsa, Puránák*)
- Fejleszti a matematikai készségeket (*Dzsjótisa*)
- Fejleszti a memóriát (a védikus irodalom rendszere felépítésének memorizálása, mantrák, versek, imák memoriter részei)
- Fejleszti a zenei képességet (*Gándharva-véda*)
- Fejleszti az élményalapú tapasztalati tudás (*Gandharva-véda*)
- Fejleszti a természetközeli életmód iránti hajlandóságot (*Ájurvéda*)
- Vezetői készségekben való jártasság (*Dhanur-veda*)
- Mérnöki készségeket fejleszt (*Szthápatja-véda*)
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése (*Szthápatya-véda, Ájurvéda*)
- A döntési képesség fejlesztése (*Nyája*)

Fogalmak

Isten, lélek, teremtés, hiteles források, tudás, valódi tudás, megvalósított tudás, kötelességtudat, hivatásszerinti kötelességek, életkorbeli kötelességek, Istenközpontú életszemélet, önkifejezés

Javasolt tevékenységek

- Önálló kutatás a védikus irodalom egyes területeiről
- Vita: a különféle tanult érvelési módszerek alkalmazása a gyakorlatban
- Szövegalkotás: a természetes egészségmegelőző módszerek és életvitel témájában
- Prezentáció: A védikus irodalom struktúrájának szemléletes bemutatása
- Plakátkészítés: a *Dzsójtisa*, *Puránák* és az *Upanisadok* témáiról
- Szituációs gyakorlat: a *Dharma-sástrák* tanításaiból merítve
- Forrásfeldolgozás:
- Tanulói előadás az egyes választott témakörökből
- Riport készítés az *Upavedákat* napjainkban gyakorló vállalkozókkal, szakemberekkel (építészek, orvosok, művészek)
- Vázlat vagy grafikai szervező segítségével a védikus irodalom egyes területeinek bemutatása, értelmezése
- épületek, belső terek tervezése a *Szthápatya véda* alapelveinek alkalmazásával
- szerepjáték: filozófiai vita 2 ellentétes nézőpont kapcsán
- helyzetgyakorlat a viták levezetésében, konfliktusok eredményes kezelésében
- médiahasználat a tanulás, tanítás során
- építészeti vállalkozási terv készítése

11. számú melléklet: Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy neve: Magyar nyelv és irodalom

Évfolyam: 1-8.

Változások megnevezése:

Oktatási célok kiegészítése:

A NAT-ban és a központi kerettantervben meghatározott tanulási eredményeket, fejlesztési célokat az alábbi egyházi irodalmi anyagokkal kiegészítve kívánjuk elérni:

1.2. évfolyam

Beszéd és olvasás:

Az első osztályban javasolt törzsanyagtól nem térünk el.

A második osztályban használt irodalom kiegészítése:

- *Pancsa-tantra* (hindu állatmesék erkölcsi tanításai)
- A tenger és a kismadár (hindu állatmesék)
- *Gítá-máhátmya* (A *Bhagavad-gítá* dicsősége)
- Krisna minden inkarnáció forrása
- *Rámayána* olvasókönyv

Évszakok, ünnepkörök, hagyományok:

A védikus kultúra ünnepeinek megismerése és tematikus órák az ünnepnapokon.
A közösségben gyakorolt mesterségek megismertetése.

irodalom:

- *Bhaktivikás Szvámi*: Bepillantás India hagyományos életébe (részletek)

Állatok, növények, emberek:

irodalom:

- *Pancsa-tantra* (hindu állatmesék erkölcsi tanításai)
- A tenger és a kismadár (hindu állatmesék)

3.4. évfolyam

Mesék, történetek:

irodalom:

- Krisna mosolya sorozat
- Az Úr *Dzsagannátha* kedvtelése
- *Prabhupáda* nektár

Mondák, regék:

irodalom:

- *Rámáyana*
- El nem mondott történetek a *Rámáyanából*

Versek:

- *Asta Sakhi Lílá dd.*: *Rámáyana* verses feldolgozása 1-4. kötet

Helyem a világban:

- *Bhaktivikás Szvámi*: Bepillantás India hagyományos életébe

Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek:

Védikus kultúra ünnepeinek megismerése és tematikus órák az ünnepnapokon.
A közösségben gyakorolt mesterségek megismertetése.

irodalom:

- *Bhaktivikás Szvámi*: Bepillantás India hagyományos életébe (részletek)

Növények, állatok, emberek (találmányok, felfedezések):

- *Panca-tantra* (hindu állatmesék erkölcsi tanításai)
- A tenger és a kismadár (hindu állatmesék)
- *Yamunácsárya* élete
- Az én hívem nem vész el soha
- *Indradyumna* király története (Az Úr *Dzsagannátha* megjelenésének története)

Olvassunk együtt! Közös olvasmányok:

- *Gítá-máhátmya* (A *Bhagavad-gítá* dicsősége)
- Krisna minden inkarnáció forrása
- *Dászó 'szmi* (*Indradyumna Szvámi* prédikálásáról)
- Egy utazó prédikátor naplója (*Indradyumna Szvámi* prédikálásáról)
- *Bhágavata máhátmya* (A *Srímad-Bhágavatam* dicsősége)
- *Srímad Bhágavatam* történetei
- *Mahábhárata* történetei

A fent felsorolt művek a védikus kultúra irodalmához tartoznak. Olyan egyetemes erkölcsi iránymutatást, emberi értékeket közvetítenek, melyek alapvető fontosságúak egy társadalomban. Ezekben a történeteken keresztül nem csak a magyar nyelvteni, irodalmi fogalmakat sajátíthatják el a gyermekek, hanem tartalmukon keresztül a jellemük is fejlődik.

5.6. évfolyam:

1. Család, otthon, nemzet-mese, monda, mítosz

- Bibliai történetek (vallásos élet, lelki értékek, Istenbe vetett bizalom, isteni törvények)
- Bibliai szentek élete
- *Mahábhárata* (összetartó család, alapvető értékek,
- indiai hitvilág (mondák, mítoszok)
- *Srímad Bhágavatam*

2. Szeretet, hazaszeretet, szerelem

- *Srímad Bhágavatam* történetei
- *Vaisnava* szentek versei
- istenszeretet

3. Hősök az irodalomban

- *Srímad Bhágavatam* történetei
- *Mahábhárata* hősei (*Pándavák, Prahláda, Nárada* stb.)

A tanulók morális és érzelmi fejlődését segítő szereplők, akik olyan értékeket képviselnek, melyeknek köszönhetően könnyen tudnak majd helyes döntéseket hozni. Ezek a szereplők egyetemes emberi értékeket és normákat képviselnek.

4. Ifjúsági regény a világirodalomból

Kiegészítés:

- *Mahábhárata*
- *Rámáyana*
- Egy fazék bölcsesség

5. Szórakoztató irodalom

Kiegészítés:

- Egy fazék bölcsesség
- Egy utazó prédikátor naplója
- El nem mondott történetek a *Rámáyanából*
- *Prabhupáda Lilámrita*

7.8. évfolyamon:

Kiegészítés:

- *Srímad Bhágavatam*
- *Indradyumna* király története (dráma)
- *Avanti* bráhmána

12. számú melléklet: Környezetismeret

Tantárgy neve: Környezetismeret

Évfolyam: 3-4.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg, illetve kiegészítjük egyházi tartalommal.

A központi kerettanterv tartalmához képest sárgával jelöltük a változásokat.

Az 3-4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszám: 68 óra, egy témakörrel kiegészítettük, illetve átszerveztük a témakörönkénti javasolt óraszámokat:

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a Nat témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Megfigyelés, mérés 1., 2.	10
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	7
Tájékozódás az időben 3.	7
Tájékozódás a térben 4.	7
Hazánk, Magyarország 3., 4.	6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	19
Testünk, egészségünk 5.	6
Védikus világkép	6
Összes óraszám:	68

Témakör: Védikus világkép

Javasolt óraszám: 6 óra

Ennek a tárgynak a célja: Bemutatni a *Srímád-Bhágavatamon*, mint a legfőbb *Vaisnava* szentíráson keresztül hogyan épül fel az univerzum, milyen rendező elvek, erők, energiák működtetik, milyen élőlények népesítik be, s ők milyen funkciókat töltenek be a teremtésben, hogyan lehet a tiszta odaadó szolgálat gyakorlásával visszatérni eredeti otthonunkba, vissza Krisnához.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére ismeretet szerez a védikus szentírások által bemutatott világból
- megismeri az univerzumokat, a bolygókat, azok jellemzőit a szentírások alapján
- össze tudja hasonlítani a tudományos élet mai eredményeit a szentírásokban bemutatottakkal
- következtetéseket tud levonni ismereti alapján
- információkat kap az univerzumban működő rendező elvekről, az azt működtető energiákról

13. számú melléklet: Természettudomány

Tantárgy neve: Természettudomány

Évfolyam: 5-6.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg, illetve kiegészítjük egyházi tartalommal.

Az 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy alapóraszám: 136 óra, egy témakörrel kiegészítettük, illetve átszerveztük a témakörönkénti javasolt óraszámokat:

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok és tulajdonságaik	11
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	6
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	6
Tájékozódás az időben	8
Alapvető térképészeti ismeretek	6
Topográfiai alapismeretek	6
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	9
Védikus világkép a szentírások alapján	9
A növények testfelépítése	9
Az állatok testfelépítése	9
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	9
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	8
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	9
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	11
Az energia	6
A Föld külső és belső erői, folyamatai	9
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	5
Összes óraszám:	136

Kiegészítések a témaköröknél:

TÉMAKÖR: Tájékozódás az időben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri az időszámítását a szentírások alapján;
- ismereteket szerez védikus kalendárium működéséről;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tudja értelmezni a holdnaptárat;
- megérti a világekorszakok váltakozását;

- megfogalmazza az egyes korszakok jellemző tulajdonságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A világekorszakok váltakozása
- A Holdnaptár

FOGALMAK

világekorszak, holdnaptár

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Fontos dátumok ábrázolása időszalagon
- Egy adott ünnep holdnaptár szerinti számítása

TÉMAKÖR: Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- be tudja azonosítani Krisna-völgy szenthelyeit a térképen;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megtalálja a szenthelyeket a térkép alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Krisna-völgy szenthelyeinek ismerete

FOGALMAK

szent helyek Krisna-völgyben

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Krisna-völgyi szenthelyek látogatása

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a test, elme, lélek közötti különbséget;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önismeret alapján osztályozni tudja az érzelmeit;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az érzelmek kezelése
- Metakogníció fejlesztése

FOGALMAK

elme, ego, tudat, finomtest, lélek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző érzelmek és gondolatok analízálása egy külső nézőpontból

Új témakör:

TÉMAKÖR: Védikus világnép a szentírások alapján

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként látja a teremtés egészének folyamatát;
- tisztában van azzal, hogy minden anyagi dolog mögött ott van a Teremtő, és nélküle nem létezhetnének ezek a dolgok;
- tisztában van a teremtés folyamatának egyes lépéseivel.
- érti az égitestek elhelyezkedését a védikus nézőpontból

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi és jellemezi a teremtés szakaszait;
- ismeri a másodlagos teremtés fő személyiségeit, és ezen személyiségeknek tevékenységi területeit;
- ismeri az égitestek elhelyezkedését a védikus modell alapján;
- összehasonlítja a védikus és nyugati asztronómia modellt;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A teremtés metafizikájának tanulmányozása
- Az égitestek meghatározása, jellemzésük
- Különböző életformák és feladatuk az Univerzumban

FOGALMAK

Univerzum, égitestek, elsődleges és másodlagos teremtés, létformák a teremtésben, asztronómia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szentírások idevágó részeinek tanulmányozása
- A védikus teremtés modell szemléltetése
- Kiselőadás tartása a védikus és a nyugati kozmológiáról

14. számú melléklet: Fizika

Tantárgy neve: Fizika

Évfolyam: 7-8.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg az alábbiak szerint:

A 7–8. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszám: 68 óra.

7. évfolyam heti óraszám: 1

8. évfolyam heti óraszám: 1

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Bevezetés a fizikába (1)	3
Az energia (5)	4
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	7
Lendület és egyensúly (2, 4)	7
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	10
Elektromosság a háztartásban (4)	10
Világítás, fény, optikai eszközök (4)	8
Hullámok (3, 4)	8
Környezetünk globális problémái (6)	4
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	7
Összes óraszám:	68

Tantárgy neve: Fizika
Évfolyam: 9-10.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg az alábbiak szerint:

A 9–10. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszámja: 136 óra.

9. évfolyam heti óraszám: 2

10. évfolyam heti óraszám: 2

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Egyszerű mozgások (1, 2)	10
Ismétlődő mozgások (1, 2)	10
A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2)	10
Az energia (1, 7)	8
A melegítés és hűtés következményei (1, 3)	10
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3)	9
Gépek (1, 4, 5)	7
Szikrák, villámok (1, 5)	8
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)	11
Generátorok és motorok (1, 5)	8
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)	10
Képek és látás (1, 4, 5, 6)	8
Az atomok és a fény (1, 5, 8)	7
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)	10
A Világegyetem megismerése (1, 9)	10
Összes óraszám:	136

15. számú melléklet: Kémia

Tantárgy neve: Kémia

Évfolyam: 7-8.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg.

A 7–8. évfolyamon a kémia tantárgy alapóraszám: **68** óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	8
Az anyagi halmazok	10
Atomok, molekulák és ionok	9
Kémiai reakciók	11
Kémia a természetben	11
Kémia a mindennapokban	19
Összes óraszám:	68

A **Kémia a mindennapokban** témakört az alábbi tartalmakkal egészítjük ki:

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismerkedik az természetes illatok jellemzőivel
- tisztában van a növényi festés alapjaival
- megismeri a testápolási, szájhygiéniai szerek összetevőit
- tapasztalatot szerez az *ayurvédikus* gyógykrémek készítéséről
- megismerkedik a vas előállításával gyepvasból
- tapasztalatot szerez a káros anyagok hozzáadása nélküli élelmiszer tartósításáról
- megismeri a növényi gyógykészítmények drogok, kivonatok készítését

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- oktató segítségével képes házilag elkészíteni testápolószereket, dezodorokat, házifogkrémeket, gyógykrémeket, növényi festékeket;
- ismeri az egészségre veszélyes és veszélytelen összetevőit a tisztálkodó és testápoló szereknek
- érti a vasgyártás folyamatát
- Tisztában van azzal, hogy a tartósítószer hogyan hatnak egészségünkre, és ismerek a tartósítószer mentes élelmiszer tárolási technikákat (szárítás, aszalás, kovászolás, befőzés)
- tisztában van a glikémiás index fogalmával

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Textíliák minőségének megállapítása különböző módszerekkel
- Legideálisabb fűtőanyagok a háztartásban
- Gyógykrémek
- Növényifestékek
- Testápoló, tisztálkodószerek

- Érlelt, erjesztett élelmiszerek készítésé(sajtok, kovász, joghurtok)
- Növényi gyógykészítmények

Javasolt tevékenységek

- Házi szappan, fogkrém, festék, *ayurvédikus* gyógykrém készítése
- Cukor karamellizálása
- Buborékos víz házi előállítása
- Textíliák vizsgálata égetéses próbával
- Gyepvas készítés megtekintése Krisna völgyben
- Házisajt készítésé, sajtok érlelése
- Joghurt készítése házilag
- Kovász készítése házilag
- Kovászolt zöldségek készítése
- Hamulóg készítése
- Gyertya készítése, öntése, mártása
- Papír készítése házilag

16. számú melléklet: Biológia

Tantárgy neve: Biológia

Évfolyam: 7-8. 9-10.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg az alábbiak szerint:

A 7–8. évfolyamon a biológia tantárgy alapóraszám: 68 óra.

Témakörök:

Nat témakörök	Témakör neve	Javasolt óraszám
1. A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	A biológia tudománya	2
2. Az élet kialakulása és szerveződése	Az élet kialakulása és szerveződése	4
3. Az élet formái, működése és fejlődése	Az élővilág fejlődése	4
	Az élővilág országai	6
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Bolygónk élővilága	7
4. Életközösségek vizsgálata	Életközösségek vizsgálata	6
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme	6
5. Az élővilág és az ember kapcsolata 6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	7
7. Az emberi szervezet felépítése, működése	Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	3
	Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	6
	Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	4
	Szaporodás, öröklődés, életmód	6
8. Életmód és egészség	Egészségmegőrzés, elsősegély	7
	Összes óraszám:	68

Témakörönként plusz tartalom:

TÉMAKÖR: Az élet kialakulása és szerveződése

- Az isteni teremtés
- Az intelligens tervezés elmélete

- egyszerűsíthetetlenül összetett szerkezetek
- Az élet rejtélyének megfejtése dokumentum film
- A másodlagos teremtés folyamatának megismerése, leírása a *Srímad Bhágavatam* 3. éneke alapján

TÉMAKÖR: Az élővilág fejlődése

- 8.400.000 faj felosztása a *Srímad Bhágavatam* szerint
- Természetes szelekció kontra intelligens tervezés
- *Srímad Bhágavatam* 5. ének alapján védikus szemlélet a témában
- *Srímad Bhágavatam* 6. ének fajok eredete
- Az egész témakörhöz kapcsolódóan az intelligens tervezés megismertetése, a *Srímad Bhágavatam* alapján a teremtés folyamatának bemutatása

TÉMAKÖR: Bolygónk élővilága

- a teremtett élővilág kategorizálása a *Srímad Bhágavatam* alapján

Évfolyam: 9.-10.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg az alábbiak szerint:

A 9-10. évfolyamon a biológia tantárgy alapóraszám: 136 óra.

Témakörök:

Nat témakör	Témakör neve		Javasolt óraszám
1. A biológia kutatási céljai és módszerei	A biológia tudománya		3
2. Az élet eredete és szerveződése	Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei		8
	A sejt és a genom szerveződése és működése		10
	Sejtek és szövetek		8
	Élet és energia		6
	Az élet eredete és feltételei		4
4. Öröklődés és evolúció 5. A biotechnológia módszerei és alkalmazása	A változékonyság molekuláris alapjai		11
	Egyedszintű öröklődés		10
	A biológiai evolúció		8
6. Az ember szervezete és egészsége	Az emberi szervezet	I. Testkép, testalkat, mozgásképesség	4
		II. Anyagforgalom	8

	felépítése és működése	III. Érzékelés, szabályozás	10
	Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai		5
	A viselkedés biológiai alapjai, a lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése		9
	Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás		6
3. Az életközösségek jellemzői és típusai	Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége		9
7. A bioszféra egyensúlya, fenntarthatóság	A Föld és a Kárpát-medence értékei		8
	Ember és bioszféra – fenntarthatóság		9
	Összes óraszám:		136

17. számú melléklet: Földrajz

Tantárgy neve: Földrajz

Évfolyam: 7-8.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott tantárgyi tartalmat rövidebb idő alatt tanítjuk meg az alábbiak szerint:

A 7–8. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszám: 68 óra.

Témakörök:

Témakör neve		Javasolt óraszám
Tájékozódás a földrajzi térben		3
Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza		3
Magyarország földrajza		17
A Kárpát-medence térsége		5
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Európa földrajza	13
	Az Európán kívüli kontinensek földrajza	15
A földrajzi övezetesség rendszere		6
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa		6
Összes óraszám:		68

18. számú melléklet: Ének-zene

Tantárgy neve: Ének-zene

Évfolyam: 1-8.

Változások megnevezése:

A központi kerettantervben meghatározott óraszámától, témaköröktől nem térünk el, de egyes dalokat kicseréltünk, illetve kiegészítettük egyházi, vallásos tartalommal, a védikus kultúra dalaival, valamint a *Hare Krisna* maha mantra sokféle dallamaival. Alapszinten megismertetjük a gyerekeket a vallásunkhoz kapcsolódó hangszerek használatával is (*mridanga* - kétfenekű agyagdob, *karatála* – cintányér, harmónium). A hozzáadott tartalmat sárgával jelöljük.

6-8. évfolyamon a heti egy Ének-zene óra mellé egy plusz Templomi ének (*bhadzsan*) órát tettünk, mely külön foglalkozik az egyházi zenével (lásd 2. számú melléklet).

1-2. évfolyam

Egyházi alapelvek, célok: 1-2. évfolyam:

- hogy megszeressék és megismerjék Isten imádatának lehetőségeit, a zenén keresztül.
- A védikus lelki élet mondása, hogy „minden szó egy ének minden lépés egy tánc”. Ez a kultúrában azt jelenti, hogy nagyon fontos helyen van a zene a mindennapi életünkben. A gyerekek ezt tudatosítsák ebben a korban és ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, a templomi szertartások alatt halott zenei élményekben.
- A gyermekek a templomi programokon láthatják a példákat és lehetőségeket, hogy gyakorlatban, hogyan fogják alkalmazni, a megszerzett tudásukat az életben, a kultúrájukban.
- Ez egy alapozási időszak ahol megismerik a zenei imádat fontos helyzetét a közösségbe az életükben a mindennapjaikban.
- Az zenei művek, dalok sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.

Zeneművek / Énekes anyag / Első osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Bújj, bújj zöld ág; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Én kis kertet kerteltem; Fehér liliomszál; Hinta, palinta; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Nyisd ki Isten kiskapudat; Mindennapi imák,(5db) Fesztivál dallam, *Prabhupada* dallam, *Gopa* dallam, *Vande Krisna nanda kumára*, *Hey govinda hey gopál*, *Damodar* dal 1. rész.

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Hová mégy te kis nyulacska? *Vaisnava* ünnepek dalai szöveg gyűjtemény: 10 db

Mondókák, kiszámolók: A védikus kultúrában tanult mondókák kiszámolók

Zenehallgatás: A Vaisnava ünnepek alatt elhangzott dalok, szertartások alatt énekelt zenék meghallgatása: HDG Srila Sivarama Szvámi, Lelki tanítómesterek előadásában

Zeneművek / Énekes anyag / Második osztály

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A part alatt; Csillagoknak teremtője; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Hol jártál, báránycám?; Isten éltesen, Péter, Pál!; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Hajnal dallam, Vizesés dallam, *Gorangi* dallam, Dzsay dzsaj Rádhé dzsaj dzsaj yám, Rádharáni ki dzsaj, Giri pudzséyam, Krisna Dzsínika, Nrisimha dal 1-2. rész

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép *Vaisnava* ünnepi dalok szöveggyűjtemény: 12 db

Zenei ismeretek: A dalokon keresztül ritmus tanulás, a mrindanga dobon játszott mantrák ritmusainak tanulása, A dalokon keresztül a hangjegyek írása az öt vonalrendszerbe.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló tehetségéhez mérten:

- **A Vaisnava kultúrában az imák éneklését az eredeti szanszkrit, bengáli nyelven gyakorolhatja**
- **Megismeri Vaisnava Szenteket, életüket**
- betekintést kap az eredeti imák, himnuszok éneklésébe
- alapszinten megismerkedik a hangszerekkel és elkezd az életkornak, tehetségnek megfelelő hangszereken való játékot: 5-8 dob *mantra*, 5 karatal *mantra*,
- megtanul 15 db imát és dalt és a harmóniumon való kíséretét.
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

3-4. évfolyam:

Alapelvek, célok: 3-4. évfolyam:

Az harmadik és negyedik évfolyam célja,

- hogy továbbra is őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, a templomi szertartások alatt hallott zenei élményekben.
- Alap szinten tanulják még a hangszerek használatát.
- Egyszerűbb imákkal ismerkedjenek, amit már gyakorlatban is tudnak tenni.
- hogy gyakorolják a közös *bhadsana* gyakorlatát, figyelve egymásra a szép zenei aláfestésre.
- Aktívan kapcsolódjanak a közösség zenei programjaihoz, ahol tehetségükhöz mérten ők is vezethetnek közös imaéneklést tanári kísérettel
- fejlődjön a szeretetük, odaadásuk a lelki élet felé

Zeneművek / Énekes anyag / Harmadik osztály

Életképek: *Mádhava* dallamok, fuvola dallam, *Harinám* dallam, Krisna tánc dallam, *Mindennapi imák*, *Madhuram madurebyo pi*, *Yasomati Nandana*, *Nitai pada kamala*

Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

Tréfás dalok

A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről lejeljetez; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony

„Mesés” dalok

Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök;

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézagyúja; Kodály Zoltán–Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten, *Vaisnava ünnepek dalai szöveggyűjtemény: 10 db*

Zeneművek / Énekes anyag / Negyedik osztály

Életképek

A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám, *GM Mádhava* dallam, *Gopi* dallam, *Ksatriya* dallam, *Rádhé Rádhé Rádhe dzsaya dzsaya*, *Dzsaya dzsaya Rádhé dzsaya Krsna*, *Hari haraye namah krsna*, *Gaura Árati*, *Bhajahu re mana*

Állatos dalok

A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsza fürdik

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pászortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdek jeles napján

Vaisnava ünnepek dalai szöveg gyűjtemény: 10 db

Tanulási eredmények:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- mélyebb ismeretet szerez a hangszerek használatában,
- a csoportos zenélésben, imákban több gyakorlatot lát
- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel és részt tud venni az ismert himnuszok dalok éneklésében órán illetve a napi templomi programokon.
- Ő maga is éneklő a tanult dalokat és hangszereken kíséri énekét. (3 tanult hangszer)

- a zenei gyakorlat során megtanult imák, dalok kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakítja
- a tanult dalokhoz kapcsolódó templomi szertartások alatt a zenét ő maga tanár, felnőtt segítségével, osztálytársaival megszervezheti, és énekelheti
- hangszerkíséretes kíséretet biztosít mások éneke alatt;
- ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;
- A *Vaisnava* dalok hangulatában átélésében, imák éneklésében fejlődik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló tehetségéhez mérten:

- A *Vaisnava* kultúrában az imák éneklését az eredeti szanszkrit, bengáli nyelven gyakorolhatja
- Megismeri *Vaisnava* Szenteket, életüket
- mélyebben megtanulhatja az imák, himnuszok éneklését
- alapszinten megismerkedik a hangszerekkel és elkezd az életkornak, tehetségnek megfelelő hangszeren való játékot: 13 dob *mantra*, 4 karatal *mantra*,
- megtanul 15 db imát és dalt és a harmóniumon való kíséretét.
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

5-6. évfolyam

Alapelvek, célok:

- az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése.
- A *Vaisnava* templomi zenei eseményein való szereplés növelése, felelősségének átvállalása,
- a zenei hagyományok folytatása az imák himnuszok éneklésével.
- A tananyag ismeretében több részt átvállalása a *Vaisnava* zene másokkal való megismertetésében.
- Kistanári szerepek betöltése: a *Vaisnava* hagyományos tanítás gyakorlása
- A zenei tehetségek gondozása: tanári segítség, visszajelzések adásával
- Csoportosan zenélve törekedjenek az imák szép éneklésére
- A lelkitanítómesterek által adott mély betekintés megértése az imákkal, dalokkal kapcsolatban

Dalok a mindennapi élethez – 5. osztály

Krsna préma mayi rádhá, Damodhara dal, Sri Guru vandana, Bhóga Ártati. Késava dallam, Csandradoya dallam, Szankirtana dallam, Hódolat dallam Mindennapi imák gyűjteménye.

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; *Vaisnava ünnepek dalai gyűjtemény*

Dalok a mindennapi élethez, - 6. osztály

Boro szukher Khabor gáí dal, Tulasi pranama, Sri Guruv Astaka, Est dallam, Remény dallam, Hála dallam, Gauranga dallam, Mindennapi imák gyűjteménye

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt ; *Vaisnava ünnepek dalai szöveggyűjtemény(10 db)*

Tanulási eredmények:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri a *Vaisnava* kultúra és más kultúrák zenei hasonlóságait, eltéréseit
- mélyebb betekintést kap a hangszerekről
- megismeri a *Vaisnava* életmódot gyakorló emberek zenei életét: Szentek életét
- megismeri jobban a éneklés tudományát, szanszkrit, bengáli nyelv használatát
- betekintés kap a zene hangulatának sokféleségéről az imák által

A témakör tanulása eredményeként a tanuló tehetségéhez mérten:

- A templomban tartott programokon a tanult anyag ismeretében aktívan részt vesz, ő maga tarthatja azokat tanári segítséggel
- Betekintést tud adni a *Vaisnava* zene világába: hangszerek és dalok ismeretében
- Megismer 16 imát, dalt eredeti nyelven énekli azt. *Mridanga* dobon 20 mantrát, ritmust. Karatalon jól tudja kísérni a dob mantrákat
- A tehetségesebbek taníthatják a kisebb társaikat, a *Vaisnava* hagyományokhoz megfelelően.
- Csoportot alakítva, együttműködve énekelnek a tempomban a vendégeknek, akár fesztiválokon, így képviselve a *Vaisnava* zene értékeit

Magyar népdalok - 7. osztály

A szennai lipisen-lapason; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény,

Dalok a mindennapi élethez: Gangesz dallam, Páva dallam, *Priya* dallam, Fesztivál 2 dallam, *Govinda* dallam, *Radha Krsna prana mora, Je aniló, Nadiya godrume, Sri Krsna caitanya prabhu dal,*

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád;

W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földköri utazása, Örömóda;
Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János:
Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.)
protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651) **Vaisnava ünnepek
dalai szöveggyűjtemény**

Magyar népdalok - 8. osztály

A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép
hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Kőműves Kelemen
balladája; Röpülj, páva

Dalok a mindennapi élethez: **Govardhana dal, Vibhavari sésa, Dasavatar-stotra, Ohé Vaisnav
thakura, Jaganatha dal, Rásza dallam, Nityánanda dallam, Gurukula induló, Kamala dallam,**

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír
népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdön már a rügy fakad –
Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István);
Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi
György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam) ,

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenté; Fónagy József – Arany János:
Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja. **Vaisnava ünnepek dalai
szöveggyűjtemény**

19. számú melléklet: Közösségi nevelés

Tantárgy neve: Közösségi nevelés

Évfolyam: 5-12.

Általános leírás, bevezetés:

A tantárgy célja a tanulók közösségbe, társadalomba való beilleszkedésének segítése. Ez az egyén számára a szűkebb, majd tágabb közösségbe való tartozás felvetődő kérdéseit, megoldandó helyzeteit tárja fel. Ehhez meg kell ismernie önmagát, a közegét, a társadalmat és ismernie kell azokat a törvényszerűségeket, lehetőségeket, alternatívákat és módszereket, ahogyan harmonikusan ezen közösségek részévé tud válni. A védikus megközelítésben 3 lépcsőfokon keresztül érhetjük el a céljainkat, mely lépcsőfokokhoz a megfelelő kérdések is hozzátartoznak:

1. *Szambhanda:* Az alapvető ismeretek és tudás, mellyel rendelkezünk kell ahhoz, hogy elérjük a célunkat, céljainkat.

Kérdései a jelen tárgyra alkalmazva:

- Ki vagyok én?
- Mi jellemző rám?
- Kik mások?
- Mi jellemző a szűkebb vagy távolabbi környezetemre?
- Mi a kapcsolat köztem és a céloom között?

2. *Abhidéja:* A folyamat, a módszerek, ahogyan a célunkat elérhetjük.

Kérdései a jelen tárgyra alkalmazva:

- Hogyan érhetem el a célomat?
- Milyen eszközöket használok?
- Hogyan mérem a fejlődésemet, a cél felé haladásom útján?

3. *Prajódzsana:* A céljaink, a végcél, melyet szeretnénk elérni.

Kérdései a jelen tárgyra alkalmazva:

- Mi a céloom?
- Mit akarok elérni? (rövid távon, hosszú távon, életcélok, lelki célok)

Jelen tárgy kiváló lehetőséget nyújt arra, hogy a tanulók az életükkel kapcsolatban válaszokat és módszereket kapjanak életcéljuk, vagy rövidebb távú céljaik eléréséhez.

A Közösségi nevelés tárgy témaköreihez kapcsolódó kompetenciák:

A tanulás kompetenciái:

A tanulói kötelességek egyik fontos eleme, a tanulás. Ennek a mélyítése, illetve a tanulásmódszertan tanulása nagyban segíti e kompetenciaterület fejlesztését. Ezen belül fontos a tanulási önismeret megszerzése, a tanulási nehézségek közös megfogalmazása, a tanulási szokások tudatosítása illetve a tantárgyi tanulás sajátosságainak megismerése.

A kommunikációs kompetenciák

A véleménynyilvánítás, saját nézőpontok megfogalmazása segíti a tanulók kommunikációs kompetenciáinak alakulását.

A digitális kompetenciák

A források, tananyagok feldolgozása során alkalmazzuk a digitális eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A tanuló a társadalom és annak egységei kötelességeit, jogait, jellemzőit tanulmányozva képes különbséget tenni a helyes, társadalmilag elfogadott és a helytelen utak, nézőpontok között, ezzel együtt látóköre is szélesedik a csoportok sokféleségének jellemzőit láttán.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A Közösségi nevelés tárgya a témaköreinél fogva a személyes és társas kapcsolatok alakulásának, alakításának fontos eleme, mely elméleti ismereteken túl módszertani eszközeivel, helyzetgyakorlataival segíti e kompetenciák fejlődését.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az önkifejezés a saját érdeklődés, nézőpont és vélemények kifejezésének lehetőségében, a kulturális tudatosság kompetenciái pedig a *Vaisnava* kultúra, szokások elsajátításában mutatkozik meg.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az önismeretre, érdeklődési területek, pályaorientációra vonatkozó témakörök hozzájárulhatnak a tanulók vállalkozói kompetenciájának a fejlesztéséhez.

Az 5–6. évfolyamon a Közösségi nevelés tantárgy alapóraszám: 68 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

5.-6. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Az egyén: jellem, értékrend és önismeret	össz.: 36
Jellem és értékrend:	
- A 30 emberi tulajdonság	20
- <i>Az anarthák</i> és sértések a lelki élet útján	4
- <i>Ásrambéli</i> kötelességek: a tanulók kötelességei, feladatai, a szolgálói attitűd jelenősége	4
Önismeret:	
- Ki vagyok én? A lelki és a pszichofizikai én meghatározása	4
- Mi a varnám? Pályaorientációs beszélgetések	4
A család	össz.: 8
- A család szerepe az egyén és a társadalom életében	2
- Családon belüli szerepek (anya/feleség, apa/férj, gyermek, testvér, rokonok) kötelességei, feladatai	6
A társadalom	össz. 16
- a <i>Vaisnava</i> közösség	2
- az ideális társadalom: a <i>varnasrama dharma</i> , korok és társadalmak összehasonlítása	2
- a társadalom szerepe az egyének, családok, és az élet céljának elérésében	2
- közösségi normák és szabályok	6
- mentálhigiéné	4
A környezet	össz.: 8
- a környezetudatosság és Istentudatosság kapcsolata	4
- környezetvédelmi aktuális kérdések, problémák és lehetséges megoldásaik az egyének, családok és a szélesebb társadalom számára	4

Összes óraszám:	68
------------------------	-----------

Az 7-8. évfolyamon a Közösségi nevelés tantárgy alapóraszám: 68 óra

7.-8. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Az egyén	össz.: 28
<ul style="list-style-type: none"> - Az egészséges személyiség: <i>dharmikus</i> jellemfejlés, egészséges önbecsülés és önkontroll, vesztések elfogadása, hibák kijavítása, reális pozitív életszemlélet és énkép) - Önismeret: Önismereti skálák: önbizalom, akarat, siker-kudarok. Önértékelő lapok: viszonyulás, képességek, tanulási módszerek. - Tanulásvizsgálati kérdőívek (önvizsgálat) - Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat. 	8
- Pályaorientációs gyakorlatok, felmérések	6
- Mi az életcélok? Mik a vágyaim?	4
- Az érzelmi intelligencia	2
- A 30 emberi tulajdonság és napjaink kihívásainak kapcsolata	8
A család	össz.: 12
- Az életciklusok: születés, gyermekkor, ifjúkor, felnőttkor, öregség, halál, a család életútja az <i>ásramák</i> on át, családi ünnepek, események	4
- Gyermek gondozása, nevelése a <i>Vaisnava</i> kultúrában	4
- Betegségek, veszteségek, gyász és feldolgozása	4
A társadalom	össz.: 20
<p>Egyén és társadalom kapcsolódási pontjai</p> <ul style="list-style-type: none"> - az individuális és a környezet elvárásai. - A kötelességtudat és egyéni vágyak szintézise - Konformizmus, csoportnyomás. Többség-kisebbség. Sztereotípiák, előítélet, diszkrimináció, deviancia, tolerancia. - Mennyire befolyásolnak döntéseimben, választásaimban, értékrendemben a barátok? Mik az ideáljaim, kik a példaképeim? A társas hatások szerepe - Saját szükségletek, elvárások tudatosítása és asszertív kommunikációja. Problémamegbeszélés, a „titkok” megosztása. - A támasznyújtás módjai – aktív segítségnyújtás - A döntési folyamat megismerése, a döntési tudás és a nem-mondás gyakorlása. Segítség kérése és elfogadása 	8
- Konfliktuskezelés, megoldási stratégiák	4
- A kapcsolatépítés jelentősége, módszerei	4

- Társas kommunikáció, szeretetnyelvek	4
A mentálhigiéné feltételei:	össz.: 8
- A lelki élethez megfelelő közeg, alapok, életstílus, a kötőerők jelentősége	2
- Az egészséges személyiség	2
- Az egészséges életmód, a környezetünk védelme	2
- A káros szokások, 4 szabály, bűnözés, bántalmazás	2
Összes óraszám:	68

Az 9–10. évfolyamon a Közösségi nevelés tantárgy alapóraszám: 68 óra

9.-10. évfolyam Ásrami nevelés, nemek szerinti köteleességek

Témakör neve	Javasolt óraszám
Az Ásramák, a társadalom életszakaszok szerinti rendjei	össz.:24
- az emberi élet szakaszai a fogantatástól a halálig	4
- a tanulóélet (<i>brahmácsárja</i>) sajátosságai, jellemzői, feladatai, a tanulók köteleességei	8
- a családos élet (<i>grihaszta</i>) sajátosságai, jellemzői, feladatai, a családosok köteleességei	8
- családtervezés	
- a visszavonult és a lemondott rend (<i>vánaprasztha, szannjászí</i>) sajátosságai, jellemzői, feladatai és köteleességei	4
Tanulásmódszertan:	össz.:24
<ul style="list-style-type: none"> - tanulási önismeret megszerzése. - A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. - A tanulási szokások tudatosítása, - Az olvasási hatékonyság növelése, a dinamikus olvasási képesség megszerzése. - A tantárgyak jellege: hasonlóságok, különbözőségek, sajátosságok. - Tantárgyi szimpátiák, antipátiák és ezek eredete. - Önfejlesztési tervek. - A tantárgyi tanulás sajátosságainak megismerése. - Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása. - A gondolkodás tanulása. A gondolkodási sémák és technikák kialakulása. 	
Nemi szerepek, feladatok, köteleességek	össz.: 20
Nők:	
- a nők helyzete és szerepe a védikus társadalomban, legfontosabb erényeik	
- a feleség köteleességei, háztartás tervezés és vezetés, családi költségvetések tervezése	
- az anya köteleességei	
- a <i>Vaisnava</i> értékközpontú gyereknevelés, a dharma alapú nevelés	
- a párválasztás, a házasság, felkészítés a házasságra	
Férfiak:	

- a férfi helyzete és szerepe a védikus társadalomban, legfontosabb erényeik	
- a férj kötelességei, a családfői feladatok, családi költségvetés tervezése	
- az apa kötelességei	
- a <i>Vaisnava</i> értékközpontú gyereknevelés, a <i>dharma</i> alapú nevelés	
- a párválasztás, a házasság, felkészítés a házasságra	
Összes óraszám:	68

Az 11–12. évfolyamon a Közösségi nevelés tantárgy alapóraszám: 68 óra

A 11.-12. évfolyam: Varna-szerinti nevelés, oktatás

Témakör neve	Javasolt óraszám
A társadalom:	össz.: 4
- a <i>Vaisnava</i> társadalom, a <i>vaisnavák</i> közössége, - a <i>Vaisnava</i> etikett és szokások, - az <i>ásramák</i> és <i>varnák</i> etikettje, ismétlés	
Pályaorientáció	össz.: 16
- érdeklődés, tehetség és alkalmasság reális vizsgálata - <i>varna</i> meghatározása	
A <i>varnák</i>: a tehetség szerinti hivatás és a hozzá illő jellembeli tulajdonságok kifejlesztése	össz.: 16
- a dolgozók rétege (kétkezi munkások, művészek, segítők) kötelességei, tulajdonságai	
- a kereskedők, mezőgazdaságban, állattenyésztésben elhelyezkedők, vállalkozók kötelességei, tulajdonságai	
- a vezetők, szervezők kötelességei, tulajdonságai	
- az értelmiségi réteg, (papok, tanítók, stb) kötelességei, tulajdonságai	
A választott irányok szerinti képzések:	össz.: 32
- vezetélmélet, vezetői tulajdonságok és kötelességek	
- vállalkozási ismeretek, a <i>vaisyák</i> a társadalom gazdasági pillérei	
- egyéb választott pályák hivatásbeli kötelességeinek ismerete	
Összes óraszám:	68

Tanulási eredmények:

A témakörök tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önismeretre tegyen szert
- megértse a társadalom egységeinek szerepét, jelentőségét
- megismerje vágyait,
- képes legyen véleményalkotásra

A témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- képes elhelyezni önmagát a világban

- körvonalazódnak az érdeklődési, tehetségterületei, mely alapján könnyebben választ pályát
- megérti és elsajátítja azon társadalmi normákat, amelyek elfogadottak a szélesebb társadalomban
- megszilárdul a *Vaisnava* szokásrendben, megértve azok mélyebb jelentőségét
- képes lesz felelősségteljes munkavégzésre,
- felkészül a családfői, feleség vagy anyaszerepre
- személyisége harmonikusan fejlődik

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói
- A családi háztartás pénzügyei; Bevételek, kiadások, megtakarítási lehetőségek; Fogyasztók a családban; A családi költségvetés, pénzügyi tervezés
- A családi költségvetés felépítése
- A családi szocializáció folyamata és jellemzői
- A családtervezés szempontjai és szakaszai
- A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása
- A házasság intézménye, a hagyományos családmodell, a családi szerepek
- A kommunikációs készség fejlesztése
- A környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseinek megismerése, feltárása
- A társadalmi normák fontosságának megismerése
- A társas együttműködés fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése
- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- Biológiai és társadalmi reprodukció, családi háztartás; Párkapcsolatok, házasság, családtervezés; Szerepek a családban; Családi szocializáció
- A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások
- a szilárd értékrend kialakulása a *dharma* (egyéni kötelességek) mentén és a 30 emberi tulajdonságon alapulva

Fogalmak:

személyiség, jellem, család, közösség, társadalom, kapcsolatok, kortársak, konfliktusok, személyiségfejlődés, pályaválasztás, családalapítás, párválasztás, kötelesség, felelősségvállalás (egyéni, családon belüli és társadalmi), nemi szerepek

Javasolt tevékenységek:

- Önálló kutatás korunk környezetvédelmi-társadalmi problémáiról
- Vita: a *dharma* alapú gyereknevelés és más gyermeknevelési (liberális vagy autokrata) attitűdök között
- Szövegalkotás: a nemi szerepek a hagyományos védikus és a mai modern társadalmakban
- Prezentáció: az *ásramák* prezentációs bemutatása

- Plakátkészítés: a társadalmi rétegekről a *varnasrama* (munka és életrend alapú) felosztás alapján
- Szituációs gyakorlat: a 30 emberi tulajdonságból merítve
- Forrásfeldolgozás: hiteles források használata a témafeldolgozások során
- Tanulói előadás az egyes választott témakörökből a megadott forrásokból
- Riport készítés vezetőkkal, vállalkozókkal, vagy más szakmák képviselőivel
- Vázlat vagy grafikai szervező segítségével a társadalom felépítését megjeleníteni
- Szerepjáték: bántalmazás szóban, empátiafejlesztő színdarabok rögtönzése és előadása
- Helyzetgyakorlat a konfliktusok eredményes kezelésében
- Médiahasználat a tanulás, tanítás során
- Havi és éves családi költségvetési terv készítése

20. számú melléklet: Történelem

Tantárgy neve: Történelem

Évfolyam: 5-8.

Egyházi intézményként fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megismerkedjenek a szentírások által bemutatott teremtéstörténettel, ami megelőzi a tankönyvek által leírt kb. 5000 éves történelmét az emberiségnek. A történelem tantárgy tanítása 5. évfolyamon kezdődik, itt kiegészítettük a témaköröket egy bevezető tartalommal. Külön témakörben dolgozzuk fel a szentírásaink által bemutatott védikus társadalmi modellt, majd a 8. évfolyamon pedig vallásunk eredetéhez kapcsolódóan India több ezer éves történelmét, melyben érintjük többek között a védikus társadalmi berendezkedést, az ideális uralkodó tulajdonságait, valamint a szentírások által meghatározott ideális életformát egy ország számára.

A NAT-ban és a kerettantervben meghatározott tananyag tartalmakat alacsonyabb óraszámokban dolgozzuk fel, melyeket az egyes témaköröknél sárga színnel jelöltünk.

Változások megnevezése:

5.6. évfolyam:

Témakör	Javasolt óraszám
A történelem előtti idők a védikus szentírások alapján	5
A védikus társadalmi modell	5
Személyes történelem	2
Fejezetek az ókor történetéből	12
A kereszténység	5
A középkor világai	13
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	19
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10
Új látóhatárok	10
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	13
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	14
Évente két mélységelvű téma	17
Összes óraszám:	136

7.8. évfolyam:

Témakör	Javasolt óraszám
A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5
A Horthy-korszak	8
A második világháború	10
A megosztott világ	5
Magyarország szovjetizálása	8

India történelme	10
A forradalomtól az ezredfordulóig	18
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5
A demokratikus állam	7
Régiók története	12
Mérlegen a magyar történelem	6
Két mélységelvű téma	11
Összes óraszám:	136

21. számú melléklet: Dráma és színház

Tantárgy neve: Dráma és színház

Évfolyam: 1-4.

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi, nemzetiségi, vallási közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységformáival való – a Nemzeti alaptanterv magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó szemléletéhez igazodó – személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A dráma és színház tevékenységei nagy szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.

Fejleszti a **tanulás kompetenciáit**, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad.

Fejleszti a **kommunikációs kompetenciákat**, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitérít. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.

Fejleszti a **matematikai, gondolkodási kompetenciákat**, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.

Fejleszti a **személyes és társas kapcsolati kompetenciákat**, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a **kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit**, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezőmódok széles körében.

1-2. évfolyam

A 1-2. évfolyamon a dráma és színház javasolt óraszám: 68 óra.

A tantárgy célja a felszabadult örömet nyújtó játéklehetőség megteremtése, mely során a gyakorlatok és játék keretében lehetőséget kap a tanuló a különféle szerepekben való részvételre, a természete szerint. A játékelmény megteremtésén túl a szerepekben való tudatos részvétel, összpontosított figyelem és a gyerekek együttes játéka segíti őket az együttműködő hangulat kifejlésztésében.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Dráma, színház története, a színész és a közönség	10
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	8
Arcmimika, kéztartások (<i>mudrák</i>),	10
Állatszerepek	8
Hősök jellemeinek feldolgozása (<i>Ramayana</i>)	8
<i>Vaisnava</i> színdarabokra ünnepekre	20
Színházi előadás megtekintése	4
Összes óraszám:	68

Témakör: Dráma, színház története

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a dráma fontos szerepét az ez ember életében
- a színház formája építéséről hall
- betekintést nyer a dráma játszás hangulatába
- megismeri a dramaturgiai alapfogalmakat;
- betekintést kap a színész és közönség viselkedési alapelveibe a színdarab előadásakor (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, hangulat, feloldás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szereplő, karakter alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása

Fogalmak

szerep, karakter, téma, történet, cselekmény, Isten

Javasolt tevékenységek

- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése

Témakör: A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;
- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szöveg megjelenési formái a színpadon
- A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése
- A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.)
- A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.)
- Bábhasználat, bábszínház
- Mozgás és tánc a színpadon

Fogalmak

dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

Javasolt tevékenységek

- Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek
- Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során
- Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal
- Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben
- A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben

Témakör: Arcmimikák, kéztartások (mudrák), beszéd,

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanulók:

A verbális és nonverbális játékba betekintést nyerve:

- megismerik az arcjáték kifejező erejét (érzelmek)
- betekintést kapnak a védikus írásokból ismert kéztartások jelentésébe
- gyakorolhatják az érzelmek megjelenítését beszéden keresztül
- mozgásukkal testtartásukkal hangulatokat, cselekedeteket jelenítenek meg
- megismerik magukat, társaikat, környező világukat egy-egy gesztus, hanglejtés, az arckifejezés, a viselkedés tükrében!

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok)

- A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, hatások felidézése
- Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével
- A figyelem összpontosítása és tudatos arcjáték akár tükör előtt
- Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok
- A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése
- Csoportépítő játékok

Javasolt tevékenységek

- A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtés gyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok)
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával
- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok
- Az egész csoport együttműködését igénylő játékok

Témakör: Állatszerepek

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az állatmeséken keresztül tulajdonságokat ismer meg
- a *Vaisnava* történetek állatszereplőit jelenítheti meg tanulságos történetekben
- általában valamilyen életbölcsséget, erkölcsi igazságot tanulva
- A játékok során gyakorolja a különféle élethelyzetek, szituációk felismerését, az azokban való eligazodást, a döntést
- A feldolgozott történetek, mesék kapcsán fejlődik a szimbolikus gondolkodásuk, megismerik az általános emberi értékeket, és a hozzájuk vezető út nehézségeit, és ennek megoldási lehetőségeit.
- Erősödik empátiás készségük.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az emberi tulajdonságokkal felszerelt állatok megismerése (Védikus írások)
- Az állatok és emberek kapcsolatainak elemzése
- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok

Fogalmak

drámajáték, kommunikáció, interakció

Javasolt tevékenységek

- Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok
- Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok
- Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa)
- Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására

Témakör: Hősök jellemeinek feldolgozása

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- betekintést kap a Védikus írások (Rámájana) 4 féle hőstípus személyiségébe;
- A hősök cselekedetei által Védikus értékeket tanul
- Belebújhat kedvelt szereplőjének, hősének bőrébe
- vizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása
- Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása
- Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása

Fogalmak

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

Javasolt tevékenységek

- Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában
- Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve
- A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása)
- A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása)
- Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával

Témakör: *Vaisnava* színdarabokra, ünnepekre

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Felvállal egy természetéhez illő szerepet
- gyakorolja a színház kifejező eszközeit
- csoportban dolgozik, érzékenyen figyel a társaira, környezetére
- sikerélményt tapasztal a jól megválasztott szerepben és az előadásban
- A *Vaisnava* kultúra hagyományait gyakorolja

- Élményhez juttatja a nézőközönséget

Témakör: Színházi előadás megtekintése

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a színházi kommunikáció erejét;
- felismeri a színházi élmény fontosságát;
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése
- A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése
- A színházi kommunikáció erejének felfedezése
- A színházi élmény fontosságának felismerése
- Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében
- Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével
- A színház közösségi feladatai, funkciói

Fogalmak

színháték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

Javasolt tevékenységek

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
- A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata
- A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése
- A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata
- A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése

3-4. évfolyam

A 3-4 évfolyamon a dráma és színház javasolt óraszám: 68 óra.

A tantárgy célja ezekben az évfolyamokban is az, hogy szerepek eljátszása által, élményben legyen részük és élményt adjanak a nézőknek játékkal. Gyarapodjon a drámával kapcsolatos tudásuk, újabb fogalmak ismerete által bővül a kifejező képességük, mely elmélyültebb munkát eredményez.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Dráma, színház története, jelmezek, ékszerek, smink, maszk	10
A színház kifejezőeszközei (szöveg: monológ, párbeszéd, csop.jelenet)	8
Védikus jellemek (pozitív-negatív) megjelenítése	10

Állatszerepek	8
Hősök jellemeinek feldolgozása (Mahabarat)	8
Vaisnava színdarabokra ünnepekre	20
Színházi előadás megtekintése	4
Összes óraszám:	68

Témakör: Dráma, színház története (jelmezek, ékszerek, smink, maszk)

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tovább bővíti a dráma szerepéről szóló tudását a védikus kultúrában
- megismer különféle előadásmódokat
- több energiát lesz képes befektetni a szerepek tanulásába
- megismer újabb a dramaturgiai fogalmakat
- betekintést kap a szerepekhez tartozó jelmezek, smink maszk készítésébe
- tervezhet háttérket, színdarab előadásához helyszíneket

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szereplők jellemeinek kifejezése jelmezekkel, külső testi festéssel, ékszerrel
- A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.)
- Bábhasználat, bábszínház
- Berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezekkel tervezés
- Jelmezek bábok, maszkok készítése

Fogalmak

díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

Javasolt tevékenységek

- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése
- Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal
- Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben

Témakör: A színház kifejezőeszközei (szöveg: monológ, párbeszéd, csop.jelenet)

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer különféle előadásmódokat
- több energiát lesz képes befektetni a szerepek tanulásába
- megismeri újabb a dramaturgiai fogalmakat
- A cselekmény alapelemeinek (próza, vers, párbeszéd monológ) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szöveg megjelenési formái a színpadon
- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése

Fogalmak

dialógus, monológ, próza, vers

Javasolt tevékenységek

- élethelyzetek eljátszása az új szövegféleségekkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése
- verbális kommunikációs játékok

Témakör: Védikus jellemek (pozitív-negatív) megjelenítése

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanulók:

- betekintést kapnak a védikus írásokból ismert emberek természetére
- gyakorolhatják az érzelmek megjelenítését negatív szereplő bőrébe bújva
- megismerik azokat a jellemzőket, amiktől a negatív szereplők negatívak, és a pozitív szereplők pozitívak,
- ismereteket szereznek az egymással ellentétes emberi értékekről

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok) a két féle szereplő megjelenítésekor
- a negatív szereplő tulajdonságainak elemzése
- a pozitív szereplő tulajdonságainak elemzése

Javasolt tevékenységek

- A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok)
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával
- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok
- Az egész csoport együttműködését igénylő játékok

Témakör: Állatszerepek

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az állatmeséken keresztül tulajdonságokat ismer meg
- a *Vaisnava* történetek állatszereplőit jelenítheti meg tanulságos történetekben
- általában valamilyen életbölcsséget, erkölcsi igazságot tanulva
- A játékok során gyakorolja a különféle élethelyzetek, szituációk felismerését, az azokban való eligazodást, a döntést!
- A feldolgozott történetek, mesék kapcsán fejlődik a szimbolikus gondolkodásuk, megismerik az általános emberi értékeket, és a hozzájuk vezető út nehézségeit, és ennek megoldási lehetőségeit.
- Erősödik empátiás készségük.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése
- A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása
- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok

Fogalmak

drámajáték, kommunikáció, interakció

Javasolt tevékenységek

- Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok
- Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok
- állatos maszkok, arcfestés készítése
- Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa)
- Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitérítésére

Témakör: Hősök jellemeinek feldolgozása

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Megismeri a Védikus írások (*Mahabarata*) 4-féle hőstípus személyiségét;
- A hősök cselekedetei által Védikus értékeket tanul
- Belebújhat kedvelt szereplőjének, hőséneke bőrébe
- vizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása

- Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása
- Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása

Fogalmak

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

Javasolt tevékenységek

- Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában
- Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve
- A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása)
- A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása)
- Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával

Témakör: *Vaisnava* színdarabokra ünnepekre

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

- **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**
- Felvállal egy természetéhez illő szerepet
- gyakorolja a színház kifejező eszközeit
- csoportban dolgozik, érzékenyen figyel a társaira, környezetére
- sikerélményt kap a jól megválasztott szerepben és az előadásban
- A *Vaisnava* kultúra hagyományait gyakorolja
- Élményhez juttatja a nézőközönséget

Témakör: Színházi előadás megtekintése

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felfedezi a színházi kommunikáció erejét;
- felismeri a színházi élmény fontosságát;
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése
- A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése
- A színházi kommunikáció erejének felfedezése
- A színházi élmény fontosságának felismerése
- Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében
- Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével
- A színház közösségi feladatai, funkciói

Fogalmak

színháték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

Javasolt tevékenységek

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
- A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata
- A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése
- A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata
- A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése